

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/130/2025
Identifikačné číslo spisu:	6118356391
Dátum vydania rozhodnutia:	24.06.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:6118356391.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Šobichovej a členov senátu JUDr. Martina Vladika a Mgr. Petra Melichera v spore žalobcu: SAFETRONICS a.s., so sídlom Banská Bystrica, Zvolenská cesta 14, IČO: 36 029 203, proti žalovanému: Mesto Banská Bystrica, so sídlom Banská Bystrica, Československej armády 26, IČO: 00 313 271, o určenie, že vecné bremeno nevzniklo, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 63Cb/135/2018, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. júna 2024 sp. zn. 11Co/68/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Súd prvej inštancie v poradí druhým rozsudkom určil, že vecné bremeno na pozemkoch žalobcu v obci Banská Bystrica, katastrálne územie I., vedené v katastri nehnuteľností na Okresnom úrade Banská Bystrica na LV č. XXXX, a to parcela C-KN 3314/30 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 1087 m² a parcela C-KN 3314/77 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 2052 m² v prospech žalovaného - Mesta Banská Bystrica, Československej armády 26, Banská Bystrica, IČO: 00 313 271 v zmysle § 4 zákona č. 66/2009 Z.z., č. z. 4280/2015, 711/2016, nevzniklo (prvý výrok), priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému vo výške 100 % (druhý výrok) a konanie o zapísaní vecného bremena v prospech žalovaného v katastri nehnuteľností neoprávnene zastavil (tretí výrok).

2. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

2.1. Odvolací súd uviedol, že zákon č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 66/2009 Z.z.“) je podľa dôvodovej správy ďalšou právnou úpravou, pomocou ktorej sa má riešiť majetkovoprávne usporiadanie pozemkov. Vzhľadom na pretrvávajúci nepriaznivý stav, neexistenciu žiadneho právneho vzťahu obce (mesta, VÚC)

k pozemkom pod niektorými takýmito stavbami tento zákon zaviedol vznik vecného bremena k takým k pozemkom priamo zo zákona ako nárok v prospech obce (mesta, VÚC - ďalej aj len obce „obce“). Z dôvodovej správy vyplýva, že zriadenie vecného bremena je len provizórnym, dočasným riešením na zabezpečenie činnosti samospráv. Vzťahuje sa len na pozemky zastavané stavbami neslúžiacimi na podnikanie, ktoré prešli zo štátu do vlastníctva obcí. Dôvodová správa vysvetľuje potrebu prijatia práve takéhoto predpisu. Sú v nej jasne, prehľadne a s poukazom na príslušné právne predpisy uvedené etapy delimitácie a akého majetku štátu na obce. Z dôvodovej správy vyplýva jednoznačný zámer zákonodarcu za účelom vyhnúť sa obmedzovaniu vlastníckych práv k pozemkom, u ktorých neboli splnené podmienky na vznik vecného bremena. Dôkladná vedomosť zákona, ale i jeho dôvodovej správy umožňuje správnu aplikáciu zákona.

2.2. Dňa 01. 07. 2009 nadobudol účinnosť § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., upravujúci vecné bremeno k cudzím pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obcí v prospech obcí priamo zo zákona, a to bez ohľadu na to, v akom stave sa stavby k tomuto dňu nachádzali; mohlo ísť o stavby dokončené, ale aj o stavby v rôznom štádiu rozostavanosti. V prvej vete § 4 ods. 1 citovaného zákona sú jasne definované podmienky, ktorých existenciou - splnením - je podmienený vznik vecného bremena aj jeho obsah. Keďže vecné bremeno vzniká v prospech obce vo verejnom záujme, druhá veta tohto ustanovenia predpokladá, že ho uplatní zákonným spôsobom, teda, že obec požiada o zápis vecného bremena do katastra nehnuteľností len na tie pozemky, na ktorých sa nachádzajú legálne postavené, od štátu delimitáciou nadobudnuté stavby v jej vlastníctve, nevyužívané na podnikanie.

2.3. Vecné bremeno predstavuje závažný zásah do vlastníckych práv povinného z vecného bremena a pokiaľ ide o zákonné (teda nie zmluvné) vecné bremeno, musí ho strpieť aj proti svojej vôli, i keď za odplatu. Právna úprava vychádza z prezumpcie zákonného postupu obce, a preto ponecháva tiež len na jej posúdení, na ktoré pozemky alebo ich časti požiada o zápis vecného bremena. Neznamená to však vylúčenie zodpovednosti obce, ak by nechala zapísať vecné bremeno k takým pozemkom, ku ktorým nevzniklo. Vecné bremeno vzniknuté zo zákona č. 66/2009 Z.z. má slúžiť ako dočasné východisko - pomoc obciam v tých prípadoch, keď na ne zo štátu prešli do vlastníctva stavby postavené na cudzích pozemkoch bez akéhokoľvek právneho vzťahu k týmto pozemkom a obce k nim stále nenadobudli žiadny právny vzťah. Vecné bremeno vzniklo vo verejnom záujme a vlastník pozemku je povinný ho rešpektovať a strpieť. Uvedený citovaný zákon však nemožno aplikovať, napr. na riešenie právneho vzťahu obce zápisom vecného bremena k cudziemu pozemku pod stavbou, ktorú nenadobudla delimitáciou od štátu, ale napríklad kúpou od subjektu súkromného práva. Vecné bremeno taktiež nemožno zriadiť podľa tohto zákona napríklad ku pozemkom, ktoré si obec v rámci svojej územnoplánovacej činnosti do budúcnosti vyhládla ako vhodné pre zastavanie v rámci jej územného rozvoja. Pre takéto nové stavebné aktivity si je potrebné najskôr vyriešiť právny vzťah k takýmto pozemkom a až potom na základe príslušných povolení začať realizovať stavby. Ak pôjde o verejnoprospešné stavby, je možné i vyvlastnenie, pokiaľ nedôjde k dohode s vlastníkom pozemku. Teda vecné bremeno zavedené zákonom č. 66/2009 Z.z. má slúžiť na dočasné riešenie dôsledkov minulosti, nie na budúce nové zámery obcí v území ani na riešenie si právneho vzťahu obce k pozemku pod stavbou, ktorú obec nadobudla iným spôsobom ako delimitáciou.

2.4. Keďže vecné bremeno vzniká priamo z § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., do katastra nehnuteľností sa zapisuje podľa § 34 Katastrálneho zákona záznamom. Katastrálne orgány, t.j. katastrálne odbory príslušných okresných úradov, zapisujú toto vecné bremeno len opatrením - záznamom, teda neuskutočňujú tzv. vkladové konanie a nevydávajú rozhodnutia o povolení vkladu. Z povahy tohto vecného bremena je zrejmé, že neprichádza do úvahy vykonanie záznamu ex offo bez návrhu. Zápis tohto vecného bremena je možný len na návrh obce. V návrhu na zápis vecného bremena je potrebné uviesť náležitosti vyžadované v § 42 ods. 2 Katastrálneho zákona, na ktoré ustanovenie je odkaz v § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. s prihliadnutím, že nejde o vznik vecného bremena z právneho úkonu, ale zo zákona. V návrhu preto obec neuvádza žiadny právny úkon, aj keď ho § 42 ods. 2 písm. b) Katastrálneho zákona vyžaduje, ale namiesto toho uvedie ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého vecné bremeno vzniklo. Uvedie tiež obsah a rozsah vecného bremena a kvôli akej konkrétnej stavbe vo vlastníctve obce, nachádzajúcej sa na cudzom pozemku, vecné bremeno vzniklo. Obsah vecného bremena je stanovený priamo v § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., a to držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby. Tento obsah si obec nemôže nijako pozmeňovať, nemôže žiadať o zápis iného obsahu vecného bremena. Ohľadom práva uskutočniť stavbu

alebo zmenu stavby je potrebné poukázať na to, že toto právo sa vzťahuje len na stavbu, či už dokončenú alebo rozostavanú, delimitovanú na obec zo štátu. Rozsah vecného bremena špecifikuje, či je vecným bremenom zaťažený celý pozemok alebo len jeho časť, a aká časť. Rozsah vecného bremena si musí vedieť zistiť a posúdiť sama obec a uviesť v návrhu na zápis vecného bremena. Pri zisťovaní rozsahu vecného bremena na obec vychádza zo všetkých relevantných informácií a dokladov, týkajúcich sa danej stavby, napr. z umiestnenia stavby, druhu a účelu užívania stavby, z delimitačného protokolu (t.j. protokol o odovzdaní majetku štátu do vlastníctva obce) z územného rozhodnutia, stavebného povolenia, kolaudačného rozhodnutia, projektovej dokumentácie, údajov z katastra nehnuteľností, a prípadne ďalších podkladov podľa okolností v konkrétnej veci, napr. z geometrického plánu, identifikácie parciel, územnoplánovacej dokumentácie, jednaní s vlastníkami pozemkov a pod., ktoré si za tým účelom zabezpečia. Čím dôslednejšie obec pristupuje k príprave návrhu na zápis vecného bremena, tým je menšia pravdepodobnosť, že by dala zapísať vecné bremeno, hoci nevzniklo, alebo že by dala zapísať bremeno v inom rozsahu ako vzniklo.

2.5. Pojem pozemok pod stavbou je potrebné chápať v širšom zmysle, keďže ide o legislatívnu skratku, pod ktorou sa podľa § 1 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. rozumie nielen pozemok zastavaný stavbou, ale aj príľahlá plocha, ktorá svojím umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou. Pri posudzovaní rozsahu vecného bremena na príľahlej ploche je dôvod na obozretnosť obce, aby nedala zapísať vecné bremeno vo väčšom alebo menšom rozsahu ako vzniklo. Najmä u stavieb cestných komunikácií je typické, že sa nachádzajú len na častiach pozemkov, vedú napríklad okrajom množstva pozemkov. V návrhu na zápis vecného bremena je potrebné uviesť súpis nehnuteľností - pozemkov, ku ktorým obec žiada zapísať vecné bremeno do katastra nehnuteľností. V súpise nehnuteľností je potrebné ohľadom každého vecným bremenom zaťaženého pozemku jasne, presne a úplne uviesť, či ide o parcelu registra „C“ alebo „E“ katastra nehnuteľností, parcelné číslo, druh pozemku a jeho výmeru a údaj o rozsahu vecného bremena, či je vecným bremenom zaťažená celá parcela alebo len jej časť. Ak obec požaduje zápis vecného bremena len k časti pozemku prílohou návrhu je aj geometrický plán. Geometrický plán, ktorý si dá vyhotoviť obec, vymedzí časť parcely (diel), ktorá je zaťažená vecným bremenom. Zvyšná časť parcely zostáva nedotknutá, teda nezaťažená. Údaje v návrhu musia korešpondovať s údajmi v technickom podklade - geometrickom pláne, pretože katastrálny orgán môže zákonne zapísať len to, čo je požadované v úplnom a správnom návrhu. V opačnom prípade by nevykonaný nezákonný záznam. Obec môže v jednom návrhu žiadať o zápis vecného bremena k viacerým pozemkom, pričom môže ísť o pozemky na seba nadväzujúce, napríklad pod cestnou komunikáciou, ale aj o pozemky na rôznych miestach pod rôznymi stavbami. Pri zvažovaní koľko a akých pozemkov sa uvedie do jedného návrhu je potrebné brať do úvahy aj to, že na základe jedného návrhu sa vecné bremeno ku všetkým v návrhu uvedeným pozemkom zapíše do katastra nehnuteľností len jedným opatrením - záznamom. Ak je následne zistené pochybenie ohľadom čo i len jedného pozemku, ktoré odôvodňuje zrušenie záznamu musí byť na základe príslušných právnych prostriedkov zrušený celý záznam, pretože záznam sa nedá zrušiť len v časti.

2.6. Záznam nemá konštitutívne účinky ako vklad, vykonaním záznamu sa nemenia právne vzťahy k nehnuteľnostiam. Záznamom sa zapisujú len práva, ktoré už existovali pred vykonaním záznamu, teda má tzv. „evidenčné účinky“. Záznam však má určité právne významné účinky: zápisom údajov do katastra nehnuteľností sa niektoré údaje katastra stávajú záväznými a hodnovernými (§ 41 ods. 1 Katastrálneho zákona) a každý je od tohto okamihu povinný používať ich pri nakladaní s nehnuteľnosťami (§ 71 ods. 1, 2 Katastrálneho zákona). Len od momentu zápisu vecného bremena, má každý možnosť nahliadnutím do katastra nehnuteľností zistiť, že konkrétny pozemok je zaťažený vecným bremenom v prospech konkrétnej obce, pretože sa na ňom nachádza stavba v jej vlastníctve. Len od okamihu zápisu vecného bremena do katastra nehnuteľností sa nikto nemôže domáhať svojej dobromyseľnosti pri nakladaní s pozemkom, t.j. nemôže sa úspešne brániť tvrdením, že o vecnom bremene nevedel.

2.7. Neúplnosť, ani nesprávne údaje v návrhu obce nemá katastrálny orgán oprávnenie naprávať vykonaním záznamu v rozpore alebo nad rámec návrhu. Aj pochybenie obce, napríklad pokiaľ omylom uvedie iné pozemky, ako mienila, alebo ku ktorým podľa hmotného práva vecné bremeno nevzniklo katastrálny orgán neskúma, zápis vecného bremena vykoná ku všetkým v návrhu požadovaným pozemkom, pretože katastrálne orgány preskúmajú len úplnosť návrhu a jeho príloh, a súlad údajov v ňom uvedených s údajmi v katastri nehnuteľností. Ak návrh obsahuje všetky povinné náležitosti, a

prílohy a údaje v ňom korešpondujú s údajmi katastri nehnuteľností, katastrálny orgán zápis vykoná. Katastrálne orgány nezodpovedajú za to, ku akým pozemkom obec požiadala zapísať vecné bremeno. Katastrálne orgány neskúmajú, či boli splnené právnou úpravou vyžadované hmotnoprávne podmienky vzniku vecného bremena k pozemku, teda neskúmajú, o akú stavbu ide; či ide o legálnu stavbu, či ju obec nadobudla delimitáciou od štátu, či neslúži na podnikanie atď. Tieto otázky neprináleží posudzovať katastrálnym orgánom, ale len súdu.

2.8. Vlastník pozemku - povinný z vecného bremena môže namietat' nesplnenie hmotnoprávnych podmienok na vznik vecného bremena len v civilnom sporovom konaní na základe tomu zodpovedajúcej žaloby. Preto je v záujme samotných obcí, aby k návrhom na zápis vecného bremena pristupovali zodpovedne. Pokiaľ by povinný z vecného bremena mal námietky proti záznamu, rozhodoval by správny súd; inak je povinný z vecného bremena nútený domáhať sa svojho nároku v civilnom konaní, prostredníctvom civilného sporu (Vecné bremeno zriadené v prospech obce zákonom č. 66/2009 Z.z., JUDr. Jana Gallová, 01. 07. 2018, ROPr, Právo pre ROPO a obce v praxi).

2.9. Právnu úpravu vecných bremien obsahuje Občiansky zákonník v § 151n ods. 1, 2 a § 151o s tým, že vecné bremená sa vyznačujú tým, že spočívajú v obmedzení vlastníka nehnuteľnosti buď na prospešnejšie využívanie nehnuteľnosti, alebo prospešnejšie využívanie nehnuteľnosti iného konkrétneho vlastníka, alebo na prospech určitej konkrétnej fyzickej či právnickej osoby. Toto obmedzenie je vždy spojené so zaťaženou nehnuteľnosťou (obmedzenie vlastníka v prospech panujúcej nehnuteľnosti). Z obsahu spisu v prejednávanej veci je zistiteľné, že ZVT, a.s., Zvolenská cesta 14, Banská Bystrica, neskôr ZVT, a.s. „v konkurze“, bol pôvodným vlastníkom nehnuteľností, zapísaných na LV č. XXXX, okrem iných aj na parcele č. 3314/30 zastavané plochy a nádvoria a parcele č. 3314/77 zastavané plochy a nádvoria (podľa poznámok predstavujú prístupovú cestu v areáli Závodu výpočtovej techniky Banská Bystrica na Zvolenskej ceste 14 (viď č.l. 171 a č.l. 173 spisu).

3. Žalobca ako právny nástupca spoločnosti JOZEF MURGAŠ ELETRONICS, a.s., Zvolenská cesta 14, 974 05 Banská Bystrica, IČO: 36 029 203 na základe kúpnej zmluvy zo dňa 08. 10. 2008 od predávajúceho Mgr. Petra Noska, správcu konkurznej podstaty ZVT a.s. „v konkurze“, Zvolenská cesta 14, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 31 562 680 kúpil nehnuteľnosti, nachádzajúce sa v katastrálnom území I., vedené na Správe katastra Banská Bystrica na LV č. XXXX, medzi inými aj na parcele č. KN 3314/30 zastavané plochy a nádvoria o výmere 1087 m² a na parcele č. KN 3314/77 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 1980 m². Uvedená kúpna zmluva bola zavkladovaná katastrálnym úradom pod číslom V 6722/2008. Na uvedených nehnuteľnostiach žalovaný požiadaval o vykonanie záznamu v katastri nehnuteľností pod číslom 4280/2015 o vzniku vecného bremena zo dňa 22. 09. 2015 podľa § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. Na predmetných pozemkoch žalobcu sú komunikácie, o ktorých žalovaný tvrdí, že ich nadobudol do svojho vlastníctva na základe zákona č. 138/1991 Z.z. o majetku obcí. Žalobca mal za to, že žalovaný eviduje predmetné komunikácie vo svojom majetku ako miestne komunikácie vo svojom vlastníctve neoprávnene, a teda ich eviduje mimo zákona o majetku obcí. Podľa žalovaného predmetné komunikácie nadobudol v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí delimitáciou majetku štátu a je nielen vlastníkom ale i správcom stavieb - miestnych komunikácií, ktoré nadobudol dňom 01. 05. 1991 prechodom vlastníckeho práva z majetku Slovenskej republiky do majetku obce priamo zo zákona. Na nadobudnutie vlastníckeho práva sa nevzťahuje žiadna zákonná podmienka, ukladajúca odovzdávajúcemu štátu a nadobúdateľovi uskutočnenie akéhokoľvek právneho úkonu, majúceho z hľadiska nadobudnutia vlastníckeho práva v prospech žalovaného konštitutívne účinky. Ustanovenie § 14 zákona č. 138/1991 Zb. uvádza, že je potrebné spísať písomné protokoly o prechode vlastníctva, ale s ich prípadnou absenciou nespája nezákonnosť nadobudnutia majetku obcou v zmysle § 2 tohto zákona. Dňom 01. 07. 2009 podľa § 1 ods. 1 a § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. účinného od 01. 07. 2009 vzniklo ex lege vo verejnom záujme k pozemkom vo vlastníctve žalobcu nachádzajúcich sa pod miestnymi komunikáciami v prospech žalovaného ako vlastníka miestnych komunikácií právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Zákonné vecné bremeno na pozemkoch vo vlastníctve žalobcu zapísal v prospech žalovaného Okresný úrad Banská Bystrica, odbor katastrálny záznamom. Záznam plní len evidenčnú funkciu, nemá vplyv na vznik, zmenu ani zánik práv k nehnuteľnostiam, pričom táto forma zápisu deklaruje už existujúci stav a nekonštituuje nový právny stav.

3.1. Okresný súd rozhodol dňa 02. 05. 2019 rozsudkom č.k. 63Cb/135/2018-69, ktorým žalobu zamietol. Na odvolanie žalobcu krajský súd uznesením č.k. 11Co/156/2019-114 zo dňa 20. 08. 2020

rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Po vrátení veci okresný súd rozhodol aktuálne odvolaním napadnutým rozsudkom dňa 23. 02. 2023 tak, že žalobe vyhovel a konanie o neoprávnenom zapísaní vecného bremena v prospech žalovaného v katastri nehnuteľnosti zastavil. Rozsudok napadol odvolaním žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f), h) a b) C.s.p. Žalovaný nesprávne právne posúdenie súdu videl v tom, že okresný súd pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu na zistený skutkový stav aplikoval síce správnu právnu normu, ale jej obsah interpretoval nesprávne. Túto námietku žalovaného vyhodnotil ako nedôvodnú. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. II. ÚS 482/2021 z 01. 06. 2022 konštatoval, že pri posudzovaní naliehavého právneho záujmu súdy skúmajú to, či žalobca určovací rozsudok skutočne potrebuje a či tento určovací rozsudok je spôsobilý odstrániť stav právnej neistoty žalobcu. Účelom naliehavého právneho záujmu je pripustiť vecné prejednanie len takých určovacích žalôb, ktoré majú pre žalobcov význam, čím sa sleduje to, aby bola súdna ochrana poskytovaná rozumne. Z odôvodnenia rozhodnutia, ktorým bola zamietnutá určovacia žaloba z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu musí vyplývať, ktorý iný spôsob súdnej ochrany súd uprednostňuje pred určovacou žalobou a z akého dôvodu. Inak je neprejednanie určovacej žaloby nedostatočne odôvodnené. Ústavný súd ďalej uvádza, že: „Najvyšší súd sa pri posudzovaní dostatočnosti odôvodnenia rozsudku krajského súdu nevysporiadal s inými rozhodnutiami najvyššieho súdu (napr. 5Cdo/57/2019, 2Cdo/100/2018, 4Cdo/3/2019, 4Cdo/125/2019, 4Cdo/120/2019, 1Obdo/7/2018), ktoré nezužujú pojem procesný postup len na proces pred vydaním meritórneho rozhodnutia a podľa ktorých je súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov žalobcu prednesených na súde prvej inštancie i v podanom odvolaní podľa § 387 ods. 3 C.s.p. Podľa týchto rozhodnutí nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia nesporne zakladá prípustnosť i dôvodnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) C.s.p.“.

3.2. Aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 5Cdo/31/2011 zo 06. 12. 2012 uviedol, že právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte aj len „O.s.p.“), musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (viď R 17/1972). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) i iná žaloba (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/1996). Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi účastníkmi a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši (odstraňuje neistotu vzťahu účastníkov konania alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie).

3.3. Ustanovenie § 137 písm. c) C.s.p. hovorí o podstate určovacej žaloby, ktorou je domáhanie sa buď určenia toho, že právo existuje (pozitívna určovacia žaloba) alebo naopak určenia toho, že právo neexistuje (negatívna určovacia žaloba). Špecifikum takejto žaloby je, že ju môže podať každý, kto má naliehavý právny záujem na takomto určení to znamená, že aj ten, komu v žalobe tvrdené právo nepatrí. Z uvedeného vyplýva, že v prejednávanej veci žalobca preukázal naliehavý právny záujem tak, ako to krajský súd uviedol už v zrušujúcom uznesení, v ktorom však nevyslovil záväzný právny názor, ktorým by bol okresný súd viazaný, pretože zo spisu tieto skutočnosti bezpečne nevyplývali; uviedol len, že sa javí, že naliehavý právny záujem vo veci v zmysle § 137 písm. c) C.s.p. je daný, ku čomu v konečnom dôsledku okresný súd po zrušení a vrátení veci po zabezpečení listinných dokladov a právnom zhodnotení veci zaujal pozitívne stanovisko o existencii naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe, že zákonné vecné bremeno viazuje na pozemkoch žalobcu nevzniklo. Následne okresný súd

správne vykonával ďalšie dokazovanie, pretože považoval túto procesnú podmienku existencie naliehavého právneho záujmu za splnenú a danú.

3.4. Nepreukázané a v rovine tvrdení zostalo aj opakované zdôrazňovanie žalovaného v odvolaní, že vecné bremeno vzniklo zo zákona a nie je povinný preukazovať skutočnosti o nadobudnutí svojho vlastníctva. V tomto smere krajský súd poukazuje na zjavné nepochopenie právnej problematiky žalovaným; žalobca i okresný súd jednoznačne poukazovali na skutočnosť, že žalovaný delimitáciou nenadobudol predmetné pozemné komunikácie do vlastníctva, pretože ich prechod nijako nepreukázal. Ani krajský súd nepochybuje o zákonomnom prechode vlastníctva štátu na obce v zmysle zákona o majetku obcí č. 138/1991 Zb. Zdôrazňuje však, že bolo povinnosťou zúčastnených strán (§ 14 citovaného zákona) vyhotoviť súpis uvedeného majetku, ktorý z majetku štátu prechádzal do majetku obcí, čím vznikne transparentné stotožnenie konkrétneho majetku, ktorý obec preberá do svojho vlastníctva. Tieto skutočnosti žalovaný nepreukázal. To, že podal návrh na zápis vecného bremena katastrálnemu úradu, ktorý záznamom vecné bremeno aj zapísal, neznamena, že preukázal svoje vlastnícke právo, pretože katastrálny úrad ako správny orgán nemá zákonnú povinnosť preskúmať správnosť návrhov na vykonanie záznamu, kontroluje len formálne náležitosti. Z uvedeného dôvodu, pokiaľ správa katastra vykonala záznam na návrh obce, ktorý nebol v súlade so zákonom, a na nehnuteľnostiach žalobcu bolo takto vpísané vecné bremeno, nemal žalobca inú možnosť než domáhať sa rozhodnutia všeobecného súdu v civilnej žalobe a z uvedeného dôvodu mal aj naliehavý právny záujem na uvedenom určení v zmysle petitu jeho žaloby, ako o ňom rozhodoval súd prvej inštancie. Námietka žalovaného, že právomoc všeobecného súdu v takýchto sporoch nie je daná, je nedôvodná, správny súd rozhoduje v zmysle Správneho súdneho poriadku o pochybení správneho orgánu, čo nie je v danom prípade splnené, pretože správny orgán nepochybil.

3.5. Týmto odpovedá krajský súd aj na odvolaciu námietku žalovaného o nedostatku právomoci všeobecného súdu rozhodovať o žalobe žalobcu v znení petitu, ako to urobil okresný súd. Odvolacie námietky žalovaného smerujúce voči rozhodnutiu krajského súdu, ktorým zrušil v poradí prvý rozsudok okresného súdu, ktoré predstavujú značnú časť odvolania, odvolací súd nepreskúmal, pretože uvedené námietky môžu byť len predmetom preskúmavania vyššou súdnou inštanciou, ktorou by v prejednávacom prípade mohol byť dovolací súd. Žalovaný uvedené rozhodnutie nenapadol dovolaním, jeho námietky v tomto smere krajský súd považoval za irelevantné. Keďže rozhodnutie odvolacieho súdu má vždy byť inštruktážnym, krajský súd považuje za potrebné uviesť, že pokiaľ žalobca podal (pôvodne) odvolanie z dôvodu § 365 ods. 1 písm. e), f) a h) C.s.p. a krajský súd rozhodoval podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) C.s.p., nešlo o procesné pochybenie, ako sa domnieva žalovaný v aktuálne podanom odvolaní. V ustanovení § 365 C.s.p. sú taxatívne uvedené odvolacie dôvody, ktorými má možnosť odvolateľ napadnúť prvoinštančné rozhodnutie, a to zo stránky skutkovej aj právnej, dôvodmi odvolania môžu byť vady konania, ako aj vady rozhodnutia. Podľa Civilného sporového poriadku možno odvolanie odôvodniť tým, že neboli splnené procesné podmienky, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, že zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Zrušenie rozhodnutia odvolacím súdom prichádza do úvahy len z § 389 C.s.p. taxatívne vymedzených dôvodov, ktorými sú nesplnenie procesných podmienok, nesprávny procesný postup súdu, ktorým znemožnil strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nie je možné napraviť v konaní pred odvolacím súdom, ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonával navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom a ak nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo také dôvody neexistovali. Okrem týchto taxatívne vymedzených dôvodov nie je možné, aby odvolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie.

3.6. Námietky žalovaného o dostatočnom odôvodnení prvého rozsudku okresného súdu ohľadom nedostatku naliehavého právneho záujmu zodpovedal odvolací súd vyššie v časti venovanej rozboru

nálezu ústavného súdu a v bode 17. odôvodnenia. Námietky žalovaného ohľadom možnosti žalobcu žiadať náhradu za zriadené vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z. sú v kontexte predmetu prejednávanej veci bezpredmetné. Odvolacie námietky, že predmetom kúpnej zmluvy medzi predávajúcim správcom konkurznej podstaty úpadcu ZVT, a.s. a právnym predchodcom žalobcu neboli definované komunikácie tiež neobstoja. Kúpna zmluva bola uzatváraná v roku 2008, jej predmetom boli v prevažnej väčšine spevnené plochy a nádvoria, ktoré podľa katastrálnej mapy predstavujú prístupové a príjazdové cesty v rámci areálu bývalého podniku Závody výpočtovej techniky (ZVT) a predtým jeho predchodca TESLA; zo Zázpisu o odovzdaní a prevzatí dokončených stavieb alebo ich ucelených častí zo dňa 14. 07. 1978 vyplýva, že investor TESLA Banská Bystrica n.p. prebral do svojej správy prístupové cesty a chodníky - východ a to od štátnej cesty 66 až po hlavnú vrátnicu (č.l. 155-156). Z predložených pôvodných listov vlastníctva vyplýva, že žalobca (jeho právny predchodca) kúpil časť nehnuteľností v areáli ZVT a.s., zapísané na LV č. XXXX, vymedzených v kúpnej zmluve, pričom žalobca tvrdil, a žalovaný nespochybnil, že ZVT a.s. Banská Bystrica, Zvolenská cesta č. 14, bol nástupcom ZVT, n.p. Banská Bystrica vo vlastníctve československého štátu, čo znamená, že majetok štátu v správe tohto národného podniku prešiel do majetku akciovej spoločnosti ZVT, ktorá následne po vyhlásení konkurzu bola rozpredaná medzi iným aj právnemu predchodcovi žalobcu. Medzi majetkovou podstatou vo vlastníctve žalobcu sú aj nehnuteľnosti na parc. č. 3314/30 a 3314/77, ktoré podľa vykonaného dokazovania predstavujú príjazdové cesty v rámci areálu ZVT.

3.7. Podmienky prevodu majetku štátu na iné osoby upravoval zákon č. 92/1991 Zb.; celý majetok štátu, s ktorým hospodáril ZVT, n.p., sa stal majetkom ZVT, a.s., vzniknutej 01. 05. 1992, zapísanej v Obchodnom registri Okresného súdu Banská Bystrica v oddieli: Sa, vložka č. 92/S, a následne majetkom ZVT, a.s. (do 09. 08. 2007) a ZVT, a.s. „v konkurze“ (do 05. 11. 2019). K zápisu vlastníctva na akciovú spoločnosť ZVT a.s. došlo a Správa katastra vystavila LV č. XXXX, kde bol zapísaný všetok nehnuteľný majetok v súlade s v tom čase platným katastrálnym zákonom a vykonávacou vyhláškou (č. 265/1992 Zb. o zápisoch vlastníckych a iných vecných práv k nehnuteľnostiam, § 2 ods. 4, § 4 zákona č. 266/1992 Zb. o katastri nehnuteľností v Slovenskej republike); išlo o majetok z LV č. XXX, ako to vyplýva z výpisu z evidencie nehnuteľností č. XXX pre obec Q. okres Banská Bystrica (viď č.l. 168). Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 27 - 24 K 341/97 zo dňa 08. 07. 1998, právoplatné a vykonateľné 03. 05. 2007, bol vyhlásený konkurz na majetok ZVT a.s. Následne bola speňažovaná majetková podstata úpadcu ZVT a.s. v súlade s § 27 ods. 1, 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní za použitia § 70b ods. 1 tohto zákona.

3.8. Žalovaný netvrdil a ani nepreukazoval, že by spochybňoval zaradenie cesty, o ktorej tvrdí, že je miestnou komunikáciou do súpisu majetkovej podstaty, ani nepodával žalobu proti správcovi na konkurznom súde v zmysle §19 ods. 1, 2 zákona č. 328/1991 Zb. Následne na základe kúpnej zmluvy č. V 6722/2008 zo dňa 08. 10. 2008 prešlo vlastníctvo k predmetným komunikáciám spolu s pozemkom na právneho predchodcu žalobcu. Hoci žalovaný tvrdil, že v kúpnej zmluve okrem stavieb TRAFO súp. č. X a VZORKOVŇA bez súp. č. žiadne iné stavby uvedené nie sú, nepreukazuje to skutočnosť, že predmetom kúpnej zmluvy neboli aj pozemné komunikácie.

3.9. Žalobca poukazoval na to, že existenciu cesty ako inžinierskej stavby pri kúpnej zmluve ani následne žalovaný nespochybňoval a prvýkrát sa žalobca o tejto skutočnosti dozvedel až z výpisu z LV, keď zistil, že na svojich nehnuteľnostiach má zriadené vecné bremeno a to v čase, keď mal záujem predmetné nehnuteľnosti predať Slovenskej pošte a.s., ktorá kúpna zmluva sa nezrealizovala práve v dôsledku zriadenia zápisu vecného bremena žalovaným na pozemkoch vo vlastníctve žalobcu. Žalovaný v spore spochybňoval vlastnícke právo žalobcu ku komunikáciám s tým, že ide o miestne komunikácie, ktoré sú zapísané v pasporte miestnych komunikácií, vedených v dopravnom genereli žalovaného, a že konanie, ktorým sa žalobca snaží obmedzovať verejnosť s užívaním miestnej komunikácie, nie je v súlade s dobrými mravmi a s verejným záujmom. Poukazoval na to, že správa miestnych komunikácií patrí medzi veci územnej samosprávy. K tomuto krajský súd uvádza nasledovné: ako už vyplynulo z odôvodnenia vyššie, podľa cestného zákona miestnymi komunikáciami sú všeobecne prístupné a užívané ulice, cesty a priestranstvá, ktoré slúžia miestnej doprave a sú zaradené do siete miestnych komunikácií. Siete miestnych komunikácií sa budujú a udržiavajú v súlade s územnoplánovacou dokumentáciou tak, aby uľahčovali osídlenie a vyhovovali potrebám miestnej dopravy, prípadne poľnohospodárskej výroby, a ak to vyžadujú všeobecné záujmy, aj potrebám diaľkovej dopravy a potrebám obrany štátu. Účelové komunikácie slúžia spojeniu jednotlivých výrobných závodov alebo jednotlivých objektov a

nehnuteľností s ostatnými pozemnými komunikáciami alebo komunikačným účelom v uzavretých priestoroch alebo objektoch. Pozemnú komunikáciu tvorí cestné teleso a jej súčasti. Cestné teleso je ohraničené vonkajšími hranami priekop, rigolov, násypov a zárezov svahov, zárubných a obkladových múrov, pätou, oporných múrov a pri miestnych komunikáciách pol metra za zvýšenými obrubami chodníkov alebo zelených pásov. Plán rozvoja diaľnic a ciest vo vlastníctve štátu zabezpečuje Ministerstvo dopravy pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky, pričom plánovanie, prípravu a výstavbu ciest vo vlastníctve obcí a miestnych komunikácií zabezpečujú obce; pri účelových komunikáciách ich zabezpečujú vlastníci a iné oprávnené osoby. Navrhovanie pozemných komunikácií sa vykonáva podľa platných slovenských technických noriem, technických predpisov, a objektívne zistených výsledkov výskumu a vývoja pre cestnú infraštruktúru. Miestnu štátnu správu vo veciach miestnych komunikácií a účelových komunikácií vykonávajú obce, ako prenesený výkon štátnej správy. Miestne komunikácie sú vo vlastníctve obcí, účelové komunikácie sú vo vlastníctve štátu alebo iných právnických osôb alebo fyzických osôb, pričom správu pozemných komunikácií vykonávajú, ak ide o miestne komunikácie a účelové komunikácie vo vlastníctve obce, obec, prípadne právnické osoby nimi na tento účel založené alebo zriadené. Vlastníci a správcovia pozemných komunikácií sú povinní pozemné komunikácie udržiavať v stave zodpovedajúcom účelu, na ktorý sú určené.

4. Na začatie stavby miestnej komunikácie a na ich zmeny je potrebné stavebné povolenie, ktoré vydáva špeciálny stavebný úrad podľa osobitných predpisov (§16 cit. zákona s odkazom na § 120 zákona č. 50/1976 Zb. Stavebného zákona). Miestne alebo účelové komunikácie alebo ich časti sa zaradia do cestnej siete, ak sú potrebné na účelné usporiadanie tejto siete, najmä na dosiahnutie jej súvislosti alebo na pripojenie obce na cestnú sieť. Rozhodnutie vydáva Ministerstvo dopravy a spojov po prejednaní s dotknutými národnými výbormi všetkých stupňov, prípadne s doterajším vlastníkom (užívateľom komunikácie). V minulosti predpokladom prehlásenia cesty za obecnú verejnú cestu bolo výslovné alebo konkludentné venovanie vlastníkom pozemku a prijatie tohto venovania obcou, ako aj trvalé užívanie cesty a naliehavá komunikačná potreba.

4.1. Podľa názoru krajského súdu žalovaný nepreukázal, že by komunikácia, na ktorej požiadal o vpísanie vecného bremena v zmysle zákona č. 66/2009 Zb., bola nejakým rozhodnutím zaradená do siete miestnych komunikácií, že bolo určené, že je to miestna alebo účelová komunikácia. Uvedená pozemná komunikácia bola zapísaná na LV č. XXX, ako o tom svedčí výpis z evidencie nehnuteľností z evidenčného listu č. XXX, pre vlastníctvo Československého štátu - Závody výpočtovej techniky, n.p. Banská Bystrica, a následne na LV č. XXXX vo vlastníctve Závody výpočtovej techniky Banská Bystrica, ako to vyplýva z výpisu z evidencie nehnuteľností z evidenčného listu č. XXXX/XX, potvrdené Strediskom geodézie, Krajská správa geodézie a kartografie v Banskej Bystrici zo dňa 23. 09. 1992. Ak do účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. nie je rozhodnutie o tom, že by komunikácie boli zaradené do siete miestnych komunikácií, potom, ak v roku 1991 neboli miestnymi komunikáciami, tieto nemohli zo zákona prejsť do vlastníctva obcí, keďže účelové cesty neboli podľa zákona predmetom prechodu. Aj následné zaradenie predmetných ciest po roku 1996 by bolo bezdôvodné, keďže sa tak mohlo stať iba vtedy, ak by tieto cesty boli vo vlastníctve žalovaného.

4.2. Žalovaný svoje vyjadrenia opieral predovšetkým o zákon č. 135/1961 Zb., podľa ktorého sú miestne komunikácie vo vlastníctve obcí. Samotným zákonom nevzniká vlastnícke právo ku komunikáciám. V spore nebolo preukázané, že by akýkoľvek orgán (miestny národný výbor, obec, Ministerstvo dopravy pôšt a telekomunikácií) rozhodol, že predmetná komunikácia je komunikáciou miestnou. Z tohto zákona nemožno odvodzovať vlastníctvo komunikácie; v prípade, že by Okresný úrad Banská Bystrica, Doprava a pozemné komunikácie (prípadne jeho predchodca Obvodný úrad - odbor dopravy a pozemných komunikácií v Banskej Bystrici) bol požiadal Ministerstvo dopravy pôšt a telekomunikácií o zaradenie komunikácie do siete miestnych komunikácií a preukázal by svoje vlastníctvo k nej, ministerstvo by rozhodlo o zaradení predmetnej komunikácie do siete miestnych komunikácií. Krajský súd nemohol akceptovať tvrdenie žalovaného, že v kúpnej zmluve nie je uvedená stavba - pozemná komunikácia, len stavba „TRAFO“ a „VZORKOVŇA“ a teda spochybnil, že žalobca nadobudol vlastníctvo aj k tomuto cestnému telesu. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo možné posudzovať v predmetnom konaní platnosť kúpnej zmluvy, spochybňovanej v časti predaja cestného telesa. Z obsahu spisu nevyplýva, prečo žalovaný až v roku 2015 zapísal záznamom vecné bremeno k predmetnej pozemnej komunikácii, ku ktorej tvrdí, že je zaradená do pasportu miestnych komunikácií a udržiava ju

podľa operačného plánu; žalobca spochybnil aj vykonávanie údržby miestnej komunikácie fotodokumentáciou, založenou v spise. Za preukázanie vlastníctva ku komunikácii ani odvolací súd v zhode s okresným súdom nepovažoval Zjednodušený pasport miestnych komunikácií mesta Banská Bystrica, vypracovaný autorizovaným stavebným inžinierom S.. N. J. v roku 1996, pretože z tohto dokumentu tak, ako bol predložený do súdneho spisu (č.l. 223-292 pv), nevyplýval dôvod ani účel jeho vypracovania. Rovnako ani následne predložený Operačný plán zimnej údržby miestnych komunikácií a chodníkov na území Mesta Banská Bystrica na obdobie zimy 2017 - 2018 (č.l. 188 až 212) nie je dokladom, preukazujúcim vlastníctvo obce k sporným komunikáciám. A napokon, žalovaný, ktorý sa v konaní považoval za vlastníka stavby, nepreukázal a skutkovými tvrdeniami ani listinnými dôkazmi nezdokladoval, ktorý majetok Slovenskej republiky a v akom rozsahu prešiel podľa § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. do vlastníctva obce, nepredložil v súlade s § 14 zákona č. 138/1991 Zb. vyhotovené písomné protokoly medzi odovzdávajúcimi a nadobúdajúcimi právnickými osobami, preto správne vyhodnotil súd prvej inštancie túto skutočnosť ako okolnosť, vzbudzujúcu pochybnosti o tom, či išlo o majetok, ktorý podľa § 2 ods. 1 zákona č. 139/1991 Zb. prešiel z majetku štátu do majetku obce, najmä, ak žalobca tvrdil a preukázal - a žalovaný nijako nepoprel, že prízjazdová cesta do pôvodného areálu TESLY, resp. ZVT z opačnej strany od Sládkovičovej ulice nie je zaťažená vecným bremenom a túto žalovaný nepovažuje za miestnu komunikáciu, hoci vznikla v rovnakom právnom režime ako komunikácia, na ktorej zapísal zákonné vecné bremeno a ktorá je predmetom tohto sporu.

4.3. Zhrnúc vyššie uvedené krajský súd potom, čo ďalšie odvolacie dôvody z odvolania žalovaného neidentifikoval uzatvoril, že okresný súd vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, všetky dôkazy našli adekvátnu odozvu vo vypracovanom odôvodnení jeho rozsudku, boli zodpovedané všetky potrebné námietky v rámci prvoinštančného konania, ale i tie, ktoré žalovaný uviedol vo svojom odvolaní; okresný súd rozhodol správne a rozsudok odôvodnil dostatočne, výstižne a zrozumiteľne, v súlade so zákonnými požiadavkami (§ 220 C.s.p.). Vychádzajúc zo spisového materiálu so zameraním na odvolacie dôvody žalovaného krajský súd dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 1, 2 C.s.p. potvrdil v celom rozsahu, a to aj vo výroku o trovách konania, osobitne odvolaním nenapadnutým. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. Podľa pomeru úspechu strán sporu v odvolacom konaní má žalobca nárok voči žalovanému na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, a preto mu krajský súd tento nárok priznal v rozsahu 100 %, ktoré mu žalovaný bude povinný zaplatiť v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o ich výške.

5. Proti tomuto rozsudku podal dovolanie žalovaný z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

5.1. Dovolateľ tvrdí, že odvolací súd mu svojím postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Tento dôvod opiera o nasledujúce dovolacie námietky:

5.2. Nedostatočné odôvodnenie a nevyhodnotenie odvolacích námietok: Odvolací súd sa riadne nezaoberal námietkami žalovaného, čím je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné. Týka sa to najmä námietok proti procesnému postupu krajského súdu (bod 17.1. rozsudku) a námietok proti skoršiemu zrušujúcemu uzneseniu, ktoré žalovaný nemohol napadnúť dovolaním (bod 17. rozsudku).

5.3. Prekvapivá právna kvalifikácia: Odvolací súd založil svoje rozhodnutie na právnom predpise (Zákon č. 92/1991 Zb. o privatizácii), ktorý súd prvej inštancie nepoužil, a nedal stranám možnosť sa k jeho aplikácii vyjadriť. Tým porušil § 382 CSP.

5.4. Ignorovanie dôkazov a skutkových zistení: Súd ignoroval obsah kúpnej zmluvy z roku 2008, v ktorej neboli cesty - pozemné komunikácie, vo vzťahu ku ktorým bolo zapísané zákonné vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. uvedené ako predmet prevodu. Taktiež nezohľadnil dôkazy predložené žalovaným, ako napríklad Zjednodušený pasport miestnych komunikácií z roku 1996.

5.5. Vádne právne závery: Dovolateľ namieta nesprávnosť viacerých záverov odvolacieho súdu, napr.: Záver, že žalobca je vlastníkom ciest na základe pôvodných listov vlastníctva, hoci kataster ciest nikdy neevidoval ako nehnuteľnosť a záver o potrebe "venovania" pozemku obci, aby sa cesta stala verejnou, ktorý podľa dovolateľa nemá oporu v zákone (bod 19.5.4. rozsudku), záver, že žalovaný nepreukázal zaradenie ciest do siete miestnych komunikácií, hoci podľa dovolateľa postačovalo, že sa nachádzali na

zastavanom území v súlade s vyhláškou č. 35/1984 Zb. (bod 20. rozsudku).

5.6. Nesprávne posúdenie naliehavého právneho záujmu: Odvolací súd sa nedostatočne zaoberal námietkami žalovaného o neexistenciu naliehavého právneho záujmu žalobcu na podanej určovacej žalobe, hoci žalovaný na to poukazoval od začiatku konania. Podľa dovolateľa zápis vecného bremena do katastra má len deklaratórny účinok a právne postavenie žalobcu neohrozuje.

5.7. Neodôvodnené rozhodnutie o trovách konania: Odvolací súd rozhodol o náhrade trov konania len odkazom na zákonné ustanovenia (§ 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP) bez bližšieho odôvodnenia a nezohľadnil povahu sporu a verejný záujem.

5.8. Dovolateľ tiež namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP).

5.9. Právna otázka samostatnosti pozemných komunikácií:

Odvolací súd dospel k záveru, že aj keď kúpna zmluva výslovne nespomínala pozemné komunikácie, neznamená to, že neboli predmetom prevodu spolu s pozemkami. Tento záver je podľa dovolateľa v rozpore s ustálenou praxou Najvyššieho súdu SR (napr. uznesenie sp. zn. 6Cdo/18/2011), podľa ktorej sú pozemné komunikácie samostatným predmetom právnych vzťahov, nie súčasťou pozemku, a na ich prevod sa vyžaduje písomné vyjadrenie vôle v zmluve. Túto otázku posúdil odvolací súd nesprávne. Právna otázka podľa dovolateľa znela, „či pozemné komunikácie sú samostatným predmetom právnych vzťahov podľa § 120 ods. 2 OZ a podľa zákona č. 35/1961 Zb. Cestného zákona“.

5.10. Právna otázka posúdenia typu určovacej žaloby:

Odvolací súd posúdil žalobu ako žalobu na určenie, či tu právo je alebo nie je, podľa § 137 písm. c) CSP, kde je potrebné preukázať naliehavý právny záujem.

Dovolateľ tvrdí, že ide o žalobu o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) CSP, keďže predmetom je existencia zákonného vecného bremena. Pri tomto type žaloby sa naliehavý právny záujem neskúma. Odvoláva sa pritom na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR (napr. uznesenie sp. zn. 7Cdo/158/2022), ktorá tieto dva typy žalôb striktné odlišuje.

6. Žiadal rozsudok odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

7. K dovolaniu sa podrobne písomne vyjadril žalobca, nestotožnil sa s dovolaním, žiadal ho odmietnuť, resp. zamietnuť.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 427 ods. 1 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

8.1. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8.2. Dovolateľ podal dovolanie z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia

všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

9.2. V rámci tohto dovolacieho dôvodu (pozri str. 12 dovolania) žalovaný namietal, že odvolací súd sa odchyľil od ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, keď v bode 17. rozsudku uviedol, že žalovaný mal prvotné zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu, uznesenie sp. zn. 11Co/156/2019-114 zo dňa 20. 08. 2020 napadnúť dovolaním, a keďže tak žalovaný neurobil, odvolací súd sa už týmito námietkami nemôže zaoberať. Podľa vyššie citovaného Uznesenia sp. zn. 5Cdo/160/2018 zo dňa 25. 04. 2019 najvyšší súd v bodoch 9-11 judikoval, že v prípade rozhodnutia súdu, ktorým odvolací súd zruší rozhodnutie súdu I. inštancie a vec vráti súdu I. inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, nejde o rozhodnutie (odvolacieho súdu) vo veci samej, ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, preto proti takémuto uzneseniu (odvolacieho súdu) nemožno podať dovolanie. Taktiež z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP namietal aj bod 17.1. napadnutého rozsudku.

9.3. K tejto dovolacej námietke dovolací súd udáva, že je aj vzájomne rozporná, keď ju zatrieduje dovolateľ aj k vade podľa § 420 písm. f) CSP a aj k nesprávnemu právnemu posúdeniu z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP z dôvodu odklonu od uznesenia NS SR sp. zn. 5Cdo/160/2018. Treba dať dovolateľovi za pravdu, že aj podľa R 19/2017, s poukazom na právnu vetu: „Dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nesmeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku.“ Dovolací súd zdôrazňuje, že samotná povaha uznesenia odvolacieho súdu o zrušení rozhodnutia súdu prvej inštancie a vrátení veci tomuto súdu na ďalšie konanie otvára strane sporu možnosť v pokračujúcom konaní uplatniť všetky svoje procesné práva, vrátane právnej argumentácie (právna stránka veci) a práv na využitie riadnych, prípadne aj mimoriadnych opravných prostriedkov. Čo nepochybne žalovaný aj využil, keď podal odvolanie proti vyhovujúcemu rozsudku súdu prvej inštancie. Vo svojom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie čo do vyhovujúcej časti, namietal aj vady v súvislosti s uznesením odvolacieho súdu, ktorým bolo prvé rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušené a vrátené tomuto súdu na ďalšie konanie. K týmto sa odvolací súd vyjadril v bode 17. až 17.3. napadnutého rozsudku.

9.4. Dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu sp. zn. 11Co/156/2019 z 20. 08. 2020 v bodoch 13. až 15. uvádza: „Krajský súd po podrobnom oboznámení sa s odvolaním napadnutým rozsudkom okresného súdu, ako aj s celým obsahom spisu, považuje za potrebné poukázať na to, že okresný súd správne skúmal v prvom rade existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení; okresný súd však svoj názor v tomto smere odôvodnil dostatočne zrozumiteľne len vo vzťahu k ustanoveniu §137 písm. d) C.s.p. (bod 22 rozsudku v časti na strane 7); nedostatok naliehavého právneho záujmu v zmysle ustanovenia §137 písm. c) C.s.p., na ktorom postavil svoje zamietajúce rozhodnutie, okresný súd nijako neodôvodnil. Konštatovanie okresného súdu bez bližšieho zdôvodnenia nedostatku naliehavého právneho záujmu, keď na tomto konštatovaní založil svoje rozhodnutie bez ďalšieho vecného prejednanie veci, je v rozpore s právom strany sporu na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia v zmysle §220 C.s.p., čo je vždy dôvodom pre zrušenie prvoinštančného rozhodnutia odvolacím súdom v zmysle §389 ods. 1 písm. b) C.s.p.. 14. Keďže v prejednávanej veci vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti neboli splnené podmienky na meritórne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie je predčasné, vykonané dokazovanie, z ktorého vychádzal okresný súd pri posudzovaní naliehavého právneho záujmu, nemohlo byť podkladom pre záver, k akému okresný súd dospel, najmä pokiaľ svoje závery dostatočne zrozumiteľne neodôvodnil. Krajskému súdu neostávalo iné, ako rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, a to aj v súvisiacom výroku o trovách konania. 15. Okresný súd po vrátení veci opätovne prehodnotí svoj postoj vo vzťahu k tvrdeniu žalobcu o existencii naliehavého právneho záujmu v prejednávanej veci vo vzťahu k ustanoveniu §137 písm. c) C.s.p. a tieto konštatovania riadne zdôvodní. Už teraz krajský súd dáva do pozornosti okresnému súdu, že zo žaloby a jej petitu sa javí, že naliehavý právny záujem v zmysle §137 písm. c) C.s.p. je daný vzhľadom na skutočnosť, že v prospech žalovaného je zapísané vecné bremeno, ktoré svedčí len vlastníčkovi hnuteľnej veci, resp. nehnuteľnosti, ku ktorej je vecné bremeno viazané, t.j. ku stavbe (ceste). Následne vykoná dokazovanie podľa návrhov strán, vyporiada

sa aj s odvolacími námietkami žalobcu, opätovne vo veci rozhodne, a to aj o všetkých trovách konania, tzn. o trovách konania pred okresným i pred krajským súdom."

9.5. Z uvedeného vyplýva, že išlo vo vzťahu k rozsudku prvej inštancie o rozsudok predčasný z vyššie uvedených dôvodov, keď následne mohol žalovaný svoje námietky opätovne uplatniť proti v poradí druhému vydanému rozsudku súdu prvej inštancie, čo aj využil.

9.6. Je potrebné zdôrazniť, že dovolací súd preskúmava len to rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré je predmetom dovolania. Predchádzajúce zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu nie je rozhodnutím, ktoré by bolo možné samostatne napadnúť dovolaním, a preto ani jeho prípadné vady nemožno uplatniť ako dovolací dôvod. Vady predchádzajúcich rozhodnutí sa môžu prejavovať len v tom, či konečné rozhodnutie odvolacieho súdu trpí vadou podľa § 420 CSP (napr. arbitrárnosť, odňatie možnosti konať). V dovolaní proti konečnému rozhodnutiu odvolacieho súdu možno namietať, že odvolací súd predtým nesprávne zrušil rozsudok súdu prvej inštancie, ak tento nesprávny postup alebo právny názor determinoval konečné rozhodnutie, a tým spôsobil jeho nezákonnosť alebo arbitrárnosť. Čo v danom prípade nie je splnené, čo dovolací súd posúdi nižšie.

9.7. K ďalšej námietke § 420 písm. f) CSP, že odvolací súd mal aplikovať právny predpis a to zákon č. 92/1991 Zb., ktorý doteraz nebol použitý, že tým porušil § 382 CSP, keď nevyzval strany, aby sa k použitiu tohto zákona vyjadrili, keď na uvedenom pod bodom 19. - 19.2. založil nové skutkové závery. Z obsahu spisu nevyplýva, že by odvolací súd aplikoval uvedené ust. § 382 CSP v podobe realizácie výzvy podľa uvedeného ustanovenia CSP stranám sporu.

9.8. Podľa § 382 CSP ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

9.9. V bode 19. až 19.2. napadnutého odôvodnenia rozsudku odvolací súd uviedol, že: „Odvolacie námietky, že predmetom kúpnej zmluvy medzi predávajúcim správcom konkurznej podstaty úpadcu ZVT, a.s. a právnym predchodcom žalobcu neboli definované komunikácie tiež neobstoja. Kúpna zmluva bola uzatváraná v roku 2008, jej predmetom boli v prevažnej väčšine spevnené plochy a nádvorcia, ktoré podľa katastrálnej mapy predstavujú prístupové a príjazdové cesty v rámci areálu bývalého podniku Závody výpočtovej techniky (ZVT) a predtým jeho predchodca TESLA; zo Zápisu o odovzdaní a prevzatí dokončených stavieb alebo ich ucelených častí zo dňa 14.07.1978 vyplýva, že investor TESLA Banská Bystrica n.p. prebral do svojej správy prístupové cesty a chodníky - východ a to od štátnej cesty 66 až po hlavnú vrátnicu (č.l.155-156). 19.1 Z predložených pôvodných listov vlastníctva vyplýva, že žalobca (jeho právny predchodca) kúpil časť nehnuteľností v areáli ZVT a.s., zapísané na LV č. XXXX, vymedzených v kúpnej zmluve, pričom žalobca tvrdil, a žalovaný nespochybnil, že ZVT a.s. Banská Bystrica, Zvolenská cesta č. 14, bol nástupcom ZVT, n.p. Banská Bystrica vo vlastníctve československého štátu, čo znamená, že majetok štátu v správe tohto národného podniku prešiel do majetku akciovej spoločnosti ZVT, ktorá následne po vyhlásení konkurzu bola rozpredaná medzi iným aj právnomu predchodcovi žalobcu. Medzi majetkovou podstatou vo vlastníctve žalobcu sú aj nehnuteľnosti na parc. č. 3314/30 a 3314/77, ktoré podľa vykonaného dokazovania predstavujú príjazdové cesty v rámci areálu ZVT. Podmienky prevodu majetku štátu na iné osoby upravoval zákon č. 92/1991 Zb.; celý majetok štátu, s ktorým hospodáril ZVT, n.p., sa stal majetkom ZVT, a.s., vzniknutej 01.05.1992, zapísanej v Obchodnom registri Okresného súdu Banská Bystrica v oddieli: Sa, vložka č. 92/S, a následne majetkom ZVT, a.s. (do 09.08.2007) a ZVT, a.s. „v konkurze" (do 05.11.2019)."

10. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá strana sporu možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie, nejavili ako významné. Výzva odvolacieho súdu podľa ust. § 382 CSP je potrebná vždy, keď odvolací súd dospeje k záveru, že nárok treba posúdiť podľa celkom iného právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, alebo síce podľa toho istého právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, ale podľa iného ustanovenia za súčasného splnenia podmienky, že toto iné zákonné ustanovenie je pre rozhodnutie veci rozhodujúce (viď uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/1/2018).

10.1. Pod „prekvapivým rozhodnutím“ sa v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp., ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvej inštancie. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvej inštancie (porovnaj sp. zn. 3Cdo/102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných „nových“ dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom strana sporu v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat' ne/správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (porovnaj 5Cdo/46/2011).

10.2. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre definoval tzv. prekvapivé rozhodnutie, o ktoré ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných zásadne odlišných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, pričom zároveň odvolací súd účastníkovi konania neumožní vyjadriť sa k jeho iným (odlišným) právnym záverom, teda účastník konania nemá možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné (II. ÚS 407/2016, I. ÚS 736/2016).

10.3. Princíp tzv. „predbežného právneho posúdenia veci“ vychádzajúci z § 382 CSP (tiež por. § 171 ods. 1 CSP), teda súvisí so zameraním sa na dokazovanie sporných skutočností, aby strany sporu dostali príležitosť predstaviť vlastné argumenty týkajúce sa právneho posúdenia veci. Tým by sa mohol predbežný právny názor všeobecného súdu potvrdiť alebo vyvrátiť (III. ÚS 446/2010, 4Cdo/22/2017).

10.4. V predmetnej veci súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na tom, že predbežne posudzoval, či možno považovať v čase účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. - cestu zriadenú v areáli ZVT za miestnu komunikáciu alebo účelovú komunikáciu. Následne posúdil, že žalovaným predložený Zjednodušený mapový a tabelárny pasport vypracovaný v roku 1996 nie je dôkazom o tom ako prešlo vlastníctvo vlastníka stavby, prípadne štátu k predmetným stavbám, t.j. prístupovým cestám areálu ZVT na žalovaného. Žalobca naopak preukázal, že v súlade s § 14 zákona č. 138/1991 Zb. neboli ohľadne predmetných stavieb spísané písomné protokoly medzi odovzdávajúcou a preberajúcou právnickou osobou. Uvedené vybudované cesty v rámci budovania areálu ZVT boli prístupovými cestami, nejednalo sa o miestne komunikácie podľa zákona č. 135/1961 Zb. účinného v čase do 30. 06. 1996. Odvolací súd pri potvrdení rozsudku v bodoch 7. a 23.1. poukázal na § 387 ods. 1 a 2 CSP.

10.5. Je zrejmé, že odvolací súd poukázal aj na zákon č. 92/1991 Zb. (bod 19.2.) v súvislosti s genézou vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam - pozemkom C KN 3314/30 a 3314/77 na LV XXXX, kat. územia I., keď napokon aj uviedol, že medzi majetkovou podstatou vo vlastníctve žalobcu sú aj nehnuteľnosti na parcele č. KN 3314/30 a 3314/77 a ktoré predstavujú príjazdové cesty v rámci areálu ZVT. A v konečnom dôsledku odvolací súd v bodoch 20. až 22.2. uzavrel, že: „Podľa názoru krajského súdu žalovaný nepreukázal, že by komunikácia, na ktorej požiadal o vpísanie vecného bremena v zmysle zákona č. 66/2009 Zb., bola nejakým rozhodnutím zaradená do siete miestnych komunikácií, že bolo určené, že je to miestna alebo účelová komunikácia. Uvedená pozemná komunikácia bola zapísaná na LV č. XXX, ako o tom svedčí výpis z evidencie nehnuteľností z evidenčného listu č. XXX, pre vlastníctvo Československého štátu - Závody výpočtovej techniky, n.p. Banská Bystrica, a následne na LV č. XXXX vo vlastníctve Závody výpočtovej techniky Banská Bystrica, ako to vyplýva z výpisu z evidencie nehnuteľností z evidenčného listu č. XXXX, potvrdené Strediskom geodézie, Krajská správa geodézie a kartografie v Banskej Bystrici zo dňa 23.09.1992. Ak do účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. nie je rozhodnutie o tom, že by komunikácie boli zaradené do siete miestnych komunikácií, potom, ak v roku 1991 neboli miestnymi komunikáciami, tieto nemohli zo zákona prejsť do vlastníctva obcí, keďže účelové cesty neboli podľa zákona predmetom prechodu. Aj následné zaradenie predmetných ciest po roku 1996 by bolo bezdôvodné, keďže sa tak mohlo stať iba vtedy, ak by tieto cesty boli vo vlastníctve žalovaného.

Žalovaný svoje vyjadrenia opieral predovšetkým o zákon č. 135/1961 Zb., podľa ktorého sú miestne komunikácie vo vlastníctve obcí. Samotným zákonom nevzniká vlastnícke právo ku komunikáciám. V spore nebolo preukázané, že by akýkoľvek orgán (miestny národný výbor, obec, Ministerstvo dopravy pôšt a telekomunikácií) rozhodol, že predmetná komunikácia je komunikáciou miestnou. Z tohto zákona nemožno odvodzovať vlastníctvo komunikácie; v prípade, že by Okresný úrad Banská Bystrica, Doprava a pozemné komunikácie (prípadne jeho predchodca Obvodný úrad - odbor dopravy a pozemných komunikácií v Banskej Bystrici) bol požiadal Ministerstvo dopravy pôšt a telekomunikácií o

zaradenie komunikácie do siete miestnych komunikácií a preukázal by svoje vlastníctvo k nej, ministerstvo by rozhodlo o zaradení predmetnej komunikácie do siete miestnych komunikácií. Krajský súd nemohol akceptovať tvrdenie žalovaného, že v kúpnej zmluve nie je uvedená stavba - pozemná komunikácia, len stavba „TRAFO“ a „VZORKOVŇA“ a teda spochybnil, že žalobca nadobudol vlastníctvo aj k tomuto cestnému telesu. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo možné posudzovať v predmetnom konaní platnosť kúpnej zmluvy, spochybňovanej v časti predaja cestného telesa. Z obsahu spisu nevyplýva, prečo žalovaný až v roku 2015 zapísal záznamom vecné bremeno k predmetnej pozemnej komunikácii, ku ktorej tvrdí, že je zaradená do passportu miestnych komunikácií a udržiava ju podľa operačného plánu; žalobca spochybnil aj vykonávanie údržby miestnej komunikácie fotodokumentáciou, založenou v spise. Za preukázanie vlastníctva ku komunikácii ani odvolací súd v zhode s okresným súdom nepovažoval Zjednodušený pasport miestnych komunikácií mesta Banská Bystrica, vypracovaný autorizovaným stavebným inžinierom S.. N. J. v roku 1996, pretože z tohto dokumentu tak, ako bol predložený do súdneho spisu (č.l.223-292pv), nevyplýval dôvod ani účel jeho vypracovania. Rovnako ani následne predložený Operačný plán zimnej údržby miestnych komunikácií a chodníkov na území Mesta Banská Bystrica na obdobie zimy 2017 - 2018 (č.l. 188 až 212) nie je dokladom, preukazujúcim vlastníctvo obce k sporným komunikáciám. A napokon, žalovaný, ktorý sa v konaní považoval za vlastníka stavby, nepreukázal a skutkovými tvrdeniami ani listinnými dôkazmi nezdokladoval, ktorý majetok Slovenskej republiky a v akom rozsahu prešiel podľa §2 ods. 1 zákona č.138/1991 Zb. do vlastníctva obce, nepredložil v súlade s §14 zákona č. 138/1991 Zb. vyhotovené písomné protokoly medzi odovzdávajúcimi a nadobúdajúcimi právnickými osobami, preto správne vyhodnotil súd prvej inštancie túto skutočnosť ako okolnosť, vzbudzujúcu pochybnosti o tom, či išlo o majetok, ktorý podľa §2 ods. 1 zákona č. 139/1991 Zb. prešiel z majetku štátu do majetku obce, najmä, ak žalobca tvrdil a preukázal - a žalovaný nijako nepoprel, že príjazdová cesta do pôvodného areálu TESLY resp. ZVT z opačnej strany od Sládkovičovej ulice nie je zaťažená vecným bremenom a túto žalovaný nepovažuje za miestnu komunikáciu, hoci vznikla v rovnakom právnom režime ako komunikácia, na ktorej zapísal zákonné vecné bremeno a ktorá je predmetom tohto sporu".

10.6. Preto ani táto dovolacia námietka nemôže obstať, keď odvolací súd iba dopresnil genézu vlastníckych vzťahov k pozemkom (ako postupne prechádzalo ich vlastníctvo) vo vzťahu ku ktorým bolo zriadené tzv. zákonné vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. Nie je možné tvrdiť, že by nastolil nové skutkové závery, keď vychádzal zo skutkových záverov nastolených a zistených súdom prvej inštancie. Nenastolil ani nové práve posudzovanie, keď je zrejme z akých dôvodov potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie.

10.7. Ďalej žalovaný vo svojom dovolaní s poukazom na § 420 písm. f) CSP namieta vadu zmätočnosti, ktorá má spočívať v nedostatočnom odôvodnení rozsudku, v jeho konkrétnych bodoch, ktoré zároveň uvádza. Z jeho námietok je možné vyvodiť ďalej aj nespokojnosť s právnym posúdením veci, ktoré ale vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá.

10.8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti, keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov, a teda sú svojvoľné a neudržateľné a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne ak argumentácia obsiahnutá v

odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

10.9. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

11. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“), riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

11.1. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

11.2. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

11.3. Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd skúmal, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu dáva relevantnú odpoveď na všetky podstatné otázky. Zistil, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje náležité vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Z rozhodnutia odvolacieho súdu sú zrejmé úvahy odvolacieho súdu, ktoré ho viedli k potvrdeniu rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa zrozumiteľne a dostatočným spôsobom vysporiadal s odvolacími námietkami žalovaného. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil.

11.4. Vo vzťahu k námietke bodu 17.4., 13.2. a 13.4., 14. a 14.1. rozsudku (týkajúce sa naliehavého

právneho záujmu na podanej žalobe podľa § 137 písm. c) CSP), tieto považoval za nedostatočné. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku v uvedených bodoch v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie (body 29., 30. a najmä 32.) sú dostatočne zrejmé dôvody naliehavého právneho záujmu na podanej žalobe v zmysle § 137 písm. c) CSP. V bode 32. súd prvej inštancie okrem iného uviedol: „ Zápisom záznamu na list vlastníctva žalobcu č. XXXX o zriadení vecného bremena na parcelách žalobcu C-KN č. 3314/30 a č. 3314/77, číslo zápisu 4280/2015, 711/2016 katastrálnym úradom sa stalo postavenie žalobcu, ako vlastníka týchto parciel neisté, keďže právo ich užívania patrilo po vykonaní tohto záznamu nielen žalobcovi, ale aj širokej verejnosti, lebo malo vzniknúť zo zákona a to podľa § 4 ods. 1 Zákona č. 66/2009 Zbierky zákonov. Vzhľadom na pochybnosti súdu o existencii zákonného vecného bremena zriadeného v prospech žalovaného na pozemkoch vo vlastníctve žalobcu mal súd preto za to, že naliehavý právny záujem žalobcu na určovacej žalobe je daný. Uvedená určovacia žaloba podaná žalobcom odstráni stav neistoty medzi stranami sporu vzniknutý zápisom vecného bremena na žiadosť žalovaného do KN na LV žalobcu č. XXXX, postavenie žalobcu ako vlastníka uvedených parciel bude istejšie tak, ako to uviedol aj KS BB, pričom žalobca bude oprávnený v prípade potreby s tretími subjektami na uvedených parcelách zmluvne dohodnúť vecné bremeno v ich prospech tak, ako to súd zistil aj z predloženého LV žalobcom č. XXXX a z tvrdení žalovaného. Nebude mu v tom brániť ani teraz uvedený záznam zapísaný v prospech žalovaného, ktorý by mal byť katastrálnym orgánom na základe tohto rozhodnutia vymazaný, v prípade úspechu žalobcu."

11.5. Oba sudy sa dostatočne venovali námietkam žalovaného vo vzťahu k (ne)preukázaniu naliehavého záujmu na podanej žalobe podľa § 137 písm. c) CSP. Dovolací súd k uvedenej námietke poukazuje aj napríklad na rozhodnutie NS SR pod sp. zn. 1Cdo/249/2021, v ktorej riešil otázku procesnej prípustnosti žaloby o určenie, že nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcov nie sú zaťažené záložným právom v situácii, keď v minulosti síce došlo k zriadeniu záložného práva záložnou zmluvou, avšak súčasný stav oslabuje alebo znemožňuje záložnému veriteľovi realizovať výkon záložného práva. Dovolací senát konštatoval, že sudy nesprávne - podľa § 137 písm. d) Civilného sporového poriadku - posúdili charakter podanej žaloby, ktorá mala byť správne posúdená podľa písmena c) tohto ustanovenia. Podľa názoru dovolacieho súdu bolo potrebné skúmať, či žalobcovia majú naliehavý právny záujem na požadovanom určení, keď ako vlastníci dotknutých nehnuteľností mali záujem na tom, aby na liste vlastníctva nebolo v ich neprospech vyznačené záložné právo, ktoré ich môže obmedzovať pri nakladaní s ich nehnuteľnosťami. Dovolací senát uzavrel, že záložný dlžník sa môže brániť proti právu záložného veriteľa na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky nielen obranou proti návrhu záložného veriteľa na speňaženie zálohy, ale tiež prostredníctvom žaloby o určenie, že tu záložné právo nie je (že nehnuteľnosť nie je zaťažená záložným právom). Pokiaľ súd takej žalobe vyhovie, odstráni sa stav právnej neistoty žalobcov. Výrok rozsudku súdu v znení, že sporné nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom v prospech záložného veriteľa je spôsobilým podkladom pre výmaz záložného práva z katastra nehnuteľností. Taktiež poukazuje na R/70/2023 (rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/169/2021) podľa ktorého naliehavý právny záujem na určení, že nehnuteľnosť nie je zaťažená záložným právom v dôsledku premĺčania jeho výkonu, je daný.

11.6. Ďalej žalovaný vznášal námietky proti jednotlivým bodom rozsudku súdu prvej inštancie, zdôrazňoval, že podaná žaloba nie je žalobou na určenie vlastníckeho práva, namietal jeho nesprávne posúdenie. V tomto smere treba zdôrazniť, že dovolací súd nerozhoduje opätovne o odvolaní, ale o dovolaní ako mimoriadnom opravnom prostriedku. Podstata ďalších dovolacích námietok vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP smeruje k tomu, že odvolací súd vo svojom pôvodnom uznesení (11Co/156/2019 z 20. 08. 2020) rozhodol nad rámec podaného odvolania, keď žalobca v odvolaní nenamietal vady nespravodlivého procesu (§ 389 ods. 1 písm. b) CSP) no odvolací súd napriek tomu zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie aj podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP. Uvedené by podľa názoru dovolacieho súdu mohlo mať vplyv, keď by uvedená vada mala súvis s celkovým nesprávnym posúdením veci, čomu sa opätovne bude venovať dovolací súd v rámci posudzovania dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, pričom tomu tak nie je.

11.7. Tiež dovolateľ namietal, že súd ani nemá právomoc o takejto žalobe rozhodovať s poukazom na to, že súd nie je oprávnený vykonávať nápravu úkonu štátneho orgánu podľa zákona č. 162/1995 Z.z. V rámci tohto dovolacieho dôvodu tvrdil, že dôkazné bremeno na preukázanie naliehavého záujmu na podanej žalobe zaťažuje žalobcu s poukazom na uznesenie NS SR sp. zn. 4Cdo/222/2019. Dovolaciemu súdu nie zrejmý poukaz na toto rozhodnutie v súvislosti s prejednávanou vecou, nakoľko v označenej

veci dovolací súd konštatoval, že krajský súd totiž na námietky žalovaných ohľadne ochrany dobromyseľného nadobudnutia vlastníckeho práva nereagoval (pozri bod 9.1.). Ostatné dôvody v súvislosti s právomocou, keďže o podanej žalobe rozhodol súd sú tiež irelevantné a súvisia s dostatočným odôvodnením naliehavého právneho záujmu podľa § 137 písm. c) CSP uvedenom vyššie.

11.8. V ostatnom, že odvolací súd v rámci dokazovania nezohľadnil ním predložené dôkazy, tak aj uvedená námietka nie je námietkou dôvodnou, lebo je z odôvodnenia napadnutého rozsudku zrejmé, z akého dôvodu neprihliadol na zjednodušený pasport miestnych komunikácií mesta Banská Bystrica z roku 1996 a tiež na operačný plán zimnej údržby miestnych komunikácií a chodníkov na území Mesta Banská Bystrica na obdobie 2017 - 2018 (pozri bod 22. až 22.2. napadnutého rozsudku).

11.9. Pokiaľ sa týka dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, čo do výroku o náhrade trov odvolacieho konania, že nie je dostatočne odôvodnené aj s poukazom na § 257 CSP. Výrok o náhrade trov konania je zdôvodnený v bode 24. napadnutého rozsudku: „ 24. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa §396 ods. 1 C.s.p. v spojení s §255 ods. 1 C.s.p. Podľa pomeru úspechu strán sporu v odvolacom konaní má žalobca nárok voči žalovanému na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, a preto mu krajský súd tento nárok priznal v rozsahu 100%, ktoré mu žalovaný bude povinný zaplatiť v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o ich výške.“ Z obsahu odvolania je zrejmé, že žalovaný v odvolaní vôbec nepoukazyval na prípadné uplatnenie a aplikáciu § 257 CSP podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. V dovolaní žalovaný už poukazuje na možné uplatnenie § 257 CSP, pričom dôvody hodné osobitného zreteľa majú spočívať v povahe strán, resp. predmete sporu, s tým, že žalovaný je subjekt verejného práva a žalobca právnická osoba podnikateľ. Poukazuje aj na to, že poukazyval v konaní už pred súdom prvej inštancie na aspekt verejného záujmu v súvislosti so zriadením, resp. užívaním 2 miestnych ciest verejnosťou a zabezpečovaním správy a údržby uvedených ciest žalovaným. Podľa dovolacieho iniciatíva pri uplatňovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa musí pochádzať od strany sporu a súd ich neskúma z vlastného podnetu. Uvedený záver vyplýva napr. z rozhodnutí NS SR: Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 9Cdo/84/2024. V tomto rozhodnutí súd výslovne uviedol, že nemá povinnosť z úradnej moci (ex offio) zisťovať skutkové okolnosti pre aplikáciu § 257 CSP, ak ich účastník konania sám neuvádza a nepreukazuje. Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Cdo/147/2024, v ktorom konštatoval, že ak strana sporu vo svojom odvolaní neuviedla žiadne konkrétne dôvody hodné osobitného zreteľa, odvolací súd nemal povinnosť tieto okolnosti iniciatívne zisťovať. Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5Cdo/40/2022, v ktorom dovolací súd zdôrazňuje, že aplikácia § 257 CSP je výnimočná a vyžaduje si reštriktívny výklad. Súd poukázal na to, že samotný status strany (v danom prípade starobný dôchodca) automaticky nezakladá dôvod na nepriznanie náhrady trov, ak nie sú preukázané aj ďalšie mimoriadne skutočnosti. Aj táto je námietkou neopodstatnenou.

Dovolanie vo vzťahu k § 421 ods. 1 CSP.

12. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12.1. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je relevantná len právna (nie skutková) otázka. Pripomenúť treba, že dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

12.2. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na

aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní. Dovolací súd je viazaný len tým, ako dovolateľ právnu otázku nastolí, nie už tým, pod ktoré písmeno § 421 CSP ju podradí.

12.3. Žalovaný poukazuje na bod 19.5. a 21. rozsudku, pričom uvádza, že odvolací súd posúdil nesprávne otázku, či pozemné komunikácie sú samostatným predmetom právnych vzťahov podľa § 120 ods. 2 OZ a podľa zákona č. 135/1961 Zb., keď kúpna zmluva z 08. 10. 2008 sa týkala stavieb - 2 stavieb - TRAFO a VZORKOVŇA a teda inžinierske stavby, pozemné komunikácie nemohol právny predchodca žalobcu nadobudnúť, čím sa odvolací súd odklonil od uznesenia NS SR sp. zn. 6Cdo/18/2011. Žalovaný túto podraduje pod § 421 ods. 1 písm. b) CSP ale zároveň uvádza, že ide v právnom posúdení o odklon od rozhodnutia NS SR.

12.4. Odvolací súd založil svoje potvrdzujúce rozhodnutie podľa bodu 20. až 22. na týchto záveroch:, Podľa názoru krajského súdu žalovaný nepreukázal, že by komunikácia, na ktorej požiadal o vpísanie vecného bremena v zmysle zákona č. 66/2009 Zb., bola nejakým rozhodnutím zaradená do siete miestnych komunikácií, že bolo určené, že je to miestna alebo účelová komunikácia. Uvedená pozemná komunikácia bola zapísaná na LV č. XXX, ako o tom svedčí výpis z evidencie nehnuteľností z evidenčného listu č. XXX, pre vlastníctvo Československého štátu - Závody výpočtovej techniky, n.p. Banská Bystrica, a následne na LV č. XXXX vo vlastníctve Závody výpočtovej techniky Banská Bystrica, ako to vyplýva z výpisu z evidencie nehnuteľností z evidenčného listu č. XXX/XXXX, potvrdené Strediskom geodézie, Krajská správa geodézie a kartografie v Banskej Bystrici zo dňa 23.09.1992. Ak do účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. nie je rozhodnutie o tom, že by komunikácie boli zaradené do siete miestnych komunikácií, potom, ak v roku 1991 neboli miestnymi komunikáciami, tieto nemohli zo zákona prejsť do vlastníctva obcí, keďže účelové cesty neboli podľa zákona predmetom prechodu. Aj následné zaradenie predmetných ciest po roku 1996 by bolo bezdôvodné, keďže sa tak mohlo stať iba vtedy, ak by tieto cesty boli vo vlastníctve žalovaného.

Žalovaný svoje vyjadrenia opieral predovšetkým o zákon č. 135/1961 Zb., podľa ktorého sú miestne komunikácie vo vlastníctve obcí. Samotným zákonom nevzniká vlastnícke právo ku komunikáciám. V spore nebolo preukázané, že by akýkoľvek orgán (miestny národný výbor, obec, Ministerstvo dopravy pôšt a telekomunikácií) rozhodol, že predmetná komunikácia je komunikáciou miestnou. Z tohto zákona nemožno odvodzovať vlastníctvo komunikácie; v prípade, že by Okresný úrad Banská Bystrica, Doprava a pozemné komunikácie (prípadne jeho predchodca Obvodný úrad - odbor dopravy a pozemných komunikácií v Banskej Bystrici) bol požiadal Ministerstvo dopravy pôšt a telekomunikácií o zaradenie komunikácie do siete miestnych komunikácií a preukázal by svoje vlastníctvo k nej, ministerstvo by rozhodlo o zaradení predmetnej komunikácie do siete miestnych komunikácií. Krajský súd nemohol akceptovať tvrdenie žalovaného, že v kúpnej zmluve nie je uvedená stavba - pozemná komunikácia, len stavba „TRAFO“ a „VZORKOVŇA“ a teda spochybnil, že žalobca nadobudol vlastníctvo aj k tomuto cestnému telesu. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo možné posudzovať v predmetnom konaní platnosť kúpnej zmluvy, spochybňovanej v časti predaja cestného telesa. Z obsahu spisu nevyplyva, prečo žalovaný až v roku 2015 zapísal záznamom vecné bremeno k predmetnej pozemnej komunikácii, ku ktorej tvrdí, že je zaradená do passportu miestnych komunikácií a udržiava ju podľa operačného plánu; žalobca spochybnil aj vykonávanie údržby miestnej komunikácie fotodokumentáciou, založenou v spise. Za preukázanie vlastníctva ku komunikácii ani odvolací súd v zhode s okresným súdom nepovažoval Zjednodušený pasport miestnych komunikácií mesta Banská Bystrica, vypracovaný autorizovaným stavebným inžinierom S.. N. J. v roku 1996, pretože z tohto dokumentu tak, ako bol predložený do súdneho spisu (č.l.223-292pv), nevyplynul dôvod ani účel jeho vypracovania. Rovnako ani následne predložený Operačný plán zimnej údržby miestnych komunikácií a chodníkov na území Mesta Banská Bystrica na obdobie zimy 2017 - 2018 (č.l. 188 až 212) nie je dokladom, preukazujúcim vlastníctvo obce k sporným komunikáciám. A napokon, žalovaný, ktorý sa v konaní považoval za vlastníka stavby, nepreukázal a skutkovými tvrdeniami ani listinnými dôkazmi nezdokladoval, ktorý majetok Slovenskej republiky a v akom rozsahu prešiel podľa §2 ods. 1 zákona č.138/1991 Zb. do vlastníctva obce, nepredložil v súlade s §14 zákona č. 138/1991 Zb. vyhotovené písomné protokoly medzi odovzdávajúcimi a nadobúdajúcimi právnickými osobami, preto správne j veci

išlo o majetok, ktorý podľa §2 ods. 1 zákona č. 139/1991 Zb. prešiel z majetku štátu do majetku obce, najmä, ak žalobca tvrdil a preukázal - a žalovaný nijako nepoprel, že príjazdová cesta do pôvodného areálu TESLY resp. ZVT z opačnej strany od Sládkovičovej ulice nie je zaťažená vecným bremenom a túto žalovaný nepovažuje za miestnu komunikáciu, hoci vznikla v rovnakom právnom režime ako komunikácia, na ktorej zapísal zákonné vecné bremeno a ktorá je predmetom tohto sporu."

12.5. Tak následne sa uvedená právna otázka nejavi súdu ako právna otázka na ktorej by bolo založené napadnuté rozhodnutie. Nie je vôbec sporné, že stavby (v konaní preukázané ako účelové komunikácie), o ktoré sa v predmetnej veci jednalo, že tieto samozrejme nie sú v právnom slova zmysle v zmysle § 120 ods. 2 OZ súčasťou pozemku. Podstata sporu tak ako je vyššie uvedené, spočívala na inom právnom posúdení tak ako je uvedené v jednotlivých bodoch napadnutého rozsudku. K tomuto poukazuje najvyšší súd napr. aj na rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo/114/2023, z bodu 115. dovolací súd vyberá: „V danom prípade, pokiaľ mala žalovaná za to, že predmetné nehnuteľnosti nadobudla do vlastníctva počnúc účinnosťou zákona č. 138/1991 Zb., bolo na nej, aby v zmysle predmetného zákona aj postupovala, čo by súd bolo bývalo presvedčilo o oprávnenosti jej subjektívnej predstavy, že ak si nehnuteľnosti počnúc od 01. 05. 1991 prisvojovala, nekonala tak bezprávne, čo by potom bolo dôvodné vyhodnotiť na prospech žalovanej pri vyhodnocovaní dôvodnosti jej procesnej obrany čo do skutkového tvrdenia o nadobudnutí vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam vydržaním. V predmetnej veci, hoci zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí presne stanovoval postup i lehotu na zápis prechodu vlastníckeho práva zo štátu na obec, žalovaná a ani príspevková organizácia ňou zriadená (PATREK Patince) v súlade s týmto zákonom nepostupovali, keď nedošlo k spísaniu relevantného protokolu o prechode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zo štátu na obec (za takýto protokol nemožno považovať Delimitačný protokol z 20. 12. 1990, nakoľko tento bol spísaný na účely iného právneho predpisu, a to pred momentom, kedy vôbec došlo k schváleniu zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, ktorý bol následne vyhlásený v Zbierke zákonov čiastka č. 27/1991 z 15. 04. 1991 a účinnosť nadobudol dňa 01. 05. 1991 - resp. žalovaná skutkové tvrdenie o existencii iného protokolu (ako Delimitačného protokolu z 20. 12. 1990) spísaného v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. neučinila, a takýto protokol v priebehu konania nepredložila) a v zákonom stanovenej lehote nebol na príslušný správny orgán doručený ani návrh na zápis zmeny vlastníka v katastri nehnuteľností, hoci zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v ustanovení § 14 ods. 2 a 4 upravoval, kto a v akej lehote má povinnosť podať návrh na zápis do evidencie nehnuteľností, pričom podľa § 14 ods. 2 predmetného zákona mal byť zápis prechodu vlastníckeho práva vykonaný na základe zoznamov potvrdených orgánom miestnej štátnej správy a obecným zastupiteľstvom. Za účelom vykonania zmeny v evidencii nehnuteľností i v tom čase (v období od 01. 05. 1991 do 31. 12. 1992 - v zmysle zákona č. 22/1964 Zb. o evidencii nehnuteľností, i v období od 01. 01. 1993 do 31. 12. 1995 - v zmysle zákona č. 266/1992 Zb. o katastri nehnuteľností v Slovenskej republike) a i po nadobudnutí účinnosti zákona č. 162/1995 Z.z. katastrálneho zákona bolo potrebné, aby príslušnému správnomu orgánu bola predložená spolu s návrhom na zápis listina, ktorá by presne špecifikovala, ohľadne akej nehnuteľnosti má byť vykonaná zmena v evidencii nehnuteľností. Zo strany žalovanej však žiadna taká listina predložená nebola, až z návrhu na zápis vlastníckeho práva z 22. 10. 1997, podaného na príslušný správny orgán dňa 23. 10. 1997, je zrejmé, akých konkrétnych nehnuteľností sa návrh na zápis vlastníckeho práva má týkať. Dodržanie zákonného postupu v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. a existenciu relevantných listín žalovaná v priebehu konania nielen skutkovo netvrdila, ale existenciu relevantných listín, ktoré by preukázali, že vo vzťahu k nadobudnutiu vlastníckeho práva prechodom vlastníctva zo štátu na obec bola dobromyseľná v tom, že počnúc účinnosťou zákona č. 138/1991 Zb. s predmetnými nehnuteľnosťami oprávnene nakladala ako so svojím vlastníctvom, ani nepreukázala. Listiny, ktoré žalovaná predložila v priebehu sporu - zriaďovaciu listinu, jej zmeny a dodatky, nájomné zmluvy a ďalšie, nepreukázali jej dobromyseľnosť a oprávnenosť vnútorného presvedčenia o tom, že s predmetnými nehnuteľnosťami pozemkami tvoriacimi areál termálneho kúpaliska Patince nakladá počnúc od 01. 05. 1991 ako so svojím vlastníctvom, hoci je nepochybné, že areál termálneho kúpaliska Patince cestou organizácie PATREK využívala za účelom poskytovania služby cestovného ruchu."

12.6. Podstatným v prejednávanej veci bol teda vyslovený právny názor, že žalovaný nepreukázal, v súlade s 14 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. podľa ktorého o prechode vlastníctva vecí, postúpení majetkových práv a záväzkov sú povinné spísať odovzdávajúce a nadobúdajúce právnické osoby písomné protokoly. O prechode práva hospodárenia k veciam a postúpení majetkových práv a záväzkov

do správy organizácií spíšu protokoly orgány miestnej štátnej správy, obecné zastupiteľstvá a organizácie", ktorý majetok Slovenskej republiky a v akom rozsahu podľa § 2 ods. 1 predmetného zákona prešiel do vlastníctva, keď neuznal žalovaným predložený „zjednodušený pasport miestnych komunikácií mesta Banská Bystrica".

12.7. Ďalšou právnou otázkou nastolenou dovolateľom mala byť právna otázka posudzovania žaloby žalobcu o určenie, že zákonné vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. nevzniklo, nie podľa § 137 písm. c) CSP, ale podľa § 137 písm. d) CSP, s tým, že malo ísť o odklon od rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR a to od rozhodnutí NS SR sp. zn. 6Cdo/385/2015, 4Cdo/37/2009, 7Cdo/158/2022, teda dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

12.8. Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 01. 01. 1993 s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikátorne prekonané), ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor, alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali. Vzhľadom na účel právnej úpravy dovolania, ktorým je v prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci predovšetkým riešenie doteraz neriešených otázok zásadného právneho významu, treba do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu zahrnúť aj rozhodnutia publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávanej Najvyšším súdom ČSFR, Najvyšším súdom ČR a Najvyšším súdom SR v dobe do 31. 12. 1992, ako aj rozhodnutia uverejnené v Zborníkoch stanovísk, správ o rozhodovaní súdov a súdnych rozhodnutí Najvyšších súdov ČSSR, ČSR a SSR vydaných SEVT Praha v rokoch 1974 (č. I., 1965 - 1967), 1980 (č. II., 1964 - 1969) a 1986 (č. IV., 1970 - 1983), pokiaľ sú stále použiteľné (najmä z hľadiska ich súladu s hodnotami demokratického právneho štátu) a neboli prekonané neskoršou judikatúrou. Napokon vzhľadom na čl. 2 ods. 2 C. s. p. je potrebné za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu považovať aj rozhodovaciu prax ďalších najvyšších súdnych autorít, a to Ústavného súdu Slovenskej republiky, Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdného dvora Európskej únie. Vychádzajúc z vyššie uvedeného možno za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu považovať aj dovolateľom označený rozsudok býv. Najvyššieho súdu SSR z 30. 1. 1975 sp. zn. 1 Cz 129/74, ktorý bol publikovaný v Zborníku stanovísk, správ o rozhodovaní súdov a súdnych rozhodnutí Najvyšších súdov ČSSR, ČSR a SSR 1970 - 1983, č. IV, Praha 1986, str. 461, a ktorý je pri nezmenenej právnej úprave v riešenej právnej otázke stále použiteľný.

12.9. Vo veci sp. zn. 6Cdo/385/2015 najvyšší súd ako súd dovolací meritórne vec neprejednával, nakoľko dovolanie ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) C. s. p. Vo veci sp. zn. 4Cdo/37/2009 dovolací súd riešil právnu otázku vo vzťahu k žalobe o určenie neplatnosti výpovede z nájmu ešte podľa ust. § 80 písm. c) CSP. Vo veci sp. zn. 7Cdo/158/2022 dovolací súd dovolanie, ktoré bolo podané z dôvodu § 420 písm. f) CSP odmietol ako neprípustné. Okrem iného uviedol, že z uvedeného potom vyplýva, že argumentácia žalobcu (dovolateľa) sa realizovala iba v rozsahu posudzovanej právnej skutočnosti (Protokolu), teda iba v rozsahu ustanovenia § 137 písm. d) CSP, prípadne aj (ako správne uvádzal žalovaný 2/) zmiešavaním časti ustanovenia § 137 písm. c) CSP (naliehavého právneho záujmu) a ustanovenia § 137 písm. d) CSP, ktoré zmiešavanie - na rozdiel od predchádzajúcej procesnej úpravy (OSP) - v prípade aplikácie Civilného sporového poriadku už nie je možné. Ani uvedené rozhodnutie nemá súvis s prejednávaným prípadom v tomto dovolacom konaní.

12.10. Vo vzťahu k zákonnému vecnému bremenu podľa zákona č. 66/2009 Z.z. dovolací súd neidentifikoval rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, ktoré by sa priamo zaoberali žalobou o určenie neexistencie zákonného vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. alebo o určenie, že takéto bremeno nevzniklo. Napr. v konaní vedenom pod sp. zn. 1Sžrk/20/2018 Najvyšší súd SR okrem iného uviedol, že ak je vlastník pozemku toho názoru, že právo zodpovedajúce vecnému bremenu nevzniklo, môže sa so svojím nárokom obrátiť na civilný súd. Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 10Sžr/174/2011 konštatoval, že návrh na zápis vecného bremena do katastra nehnuteľností nie je rozhodnutím správneho orgánu, ktoré by bolo možné preskúmať v správnom súdnictve. Viaceré rozhodnutia NS SR (napr. 1Cdo/104/2025, 1Cdo/133/2023, 1Cdo/255/2021) uvádzajú, že nárok na finančnú náhradu za zákonné vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. má jednorazový charakter a vznikol pôvodnému vlastníkovi ku dňu účinnosti zákona, t.j. 01. júla 2009. Na uplatnenie tohto nároku

plynie trojročná premlčacia lehota.

13. Správne túto žalobu posúdili oba sudy ako žalobu podľa § 137 písm. c) CSP aj vzhľadom na citované rozhodnutia NS SR v bode tu 11.5.

13.1. Predmetom žaloby je existencia alebo neexistencia vecného práva (vecného bremena), ktoré má zásadný dopad na vlastnícke právo žalobcu. Ide o typický prípad, keď je potrebné odstrániť právnu neistotu o tom, či vecné bremeno vzniklo (nevzniklo) zo zákona podľa zákona č. 66/2009 Z.z.

13.2. Najvyšší súd v súvislosti s prejednávanou vecou zaoberajúcou sa zákonným vecným bremenom podľa zákona č. 66/2009 Z.z. identifikoval rozhodnutie NS SR pod sp. zn. 8Cdo/28/2023 (z neho vyplývajú aj ďalšie rozhodnutia NS SR zaoberajúce sa zákonným vecným bremenom podľa zákona č. 66/2009 Z.z.), z neho z bodov 21. a nasl. vyplýva: 21., K zákonnosti vzniku vecných bremien zo zákona sa najvyšší súd vyjadril vo viacerých rozhodnutiach, ako napríklad z 27. apríla 2022 sp. zn. 5Cdo/175/2019: „Ak tieto legálne (zákonné) vecné bremená majú všetky jednotiace znaky, t. j. ide o obmedzenie vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra nehnuteľností, vyjadrené v zhodnej právnej úprave, nemôže byť tomu inak ani v súvislosti s finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva. Pre opačný právny názor niet žiadnych presvedčivých argumentov. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/49/2014 konštatoval, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné bremeno vzniká „in rem“, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová; nemá teda charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno. Podstatu predmetného názoru považoval za „ústavne udržateľnú“ aj ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 227/2012...“. 22. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 4Cdo/89/2008 uviedol, že : „Vecné bremená zriadené na základe zákona majú špecifický režim upravený verejnoprávnymi predpismi, na základe ktorých boli zriadené (napr. zákon o energetike), no majú aj prvok súkromnoprávny. Občianske právo definuje vecné bremeno ako právo niekoho iného než vlastníka veci, ktoré ho obmedzuje tak, že je povinný niečo trpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Tzv. zákoné vecné bremená majú tento charakter tiež. Ich režim ale nie je celkom totožný s režimom zmluvných vecných bremien, lebo sa riadi špeciálnou úpravou právnych predpisov, ktoré upravujú činnosti, na ktorých prevádzkovanie vznikli. Ak špeciálne právne predpisy neupravujú náhrady súvisiace s výkonom zákonných vecných bremien, treba použiť úpravu súkromnoprávnu. Zásadne teda nemožno užívať vecné bremeno celkom bezplatne, ale za odplatu, ktorá zahŕňa výdavky spojené so zachovaním veci a s jej opravami.“ 23. Právna otázka vzniku zákonných vecných bremien je v právnom poriadku ustálená. K obmedzeniu vlastníckeho práva dochádza priamo zákonom. Žalobca v žalobe potvrdil, že na pozemku v jeho vlastníctve sa nachádza stavba diaľnice D1 Prešov - Košice. Účel stavby nepochybne spĺňa verejný záujem, preto dovolací súd nezistil dôvod na podanie návrhu na konanie o súlade právnych predpisov a konanie prerušiť podľa § 162, písm. b) CSP. Ako ústavne nekonformná sa javí iba skutočnosť, že žalobcovi nebola pri vzniku zákonného vecného bremena vyplatená primeraná náhrada súladná s článkom 20 ods.4 Ústavy SR. Skutočnosti ohľadne primeranej náhrady však neboli predmetom konania na základe podanej určovacej žaloby. Dovolací súd konštatuje, že žalobca v tomto súdnom konaní neuplatnil nárok na náhradu za vecné bremeno. Súd prvej inštancie a odvolací súd tak postupovali správne, keď žalobu zamietli pre nedostatok naliehavého právneho záujmu. Pritom sa neodklonili ani od ustálenej rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu. 24. Dovolací súd ďalej zistil, že k žalobcom položeným právnym otázkam existuje relevantná judikatúra ústavného súdu v podobe uznesenia Ústavného súdu SR z 12. decembra 2013 sp. zn. IV. ÚS 736/2013, ktorým bola sťažnosť sťažovateľa v skutkovo obdobnom prípade odmietnutá. Sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 24/2011 a jeho rozsudkom z 1. marca 2012 v spojení s postupom Krajského

súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Co/156/2012 a jeho rozsudkom z 28. júna 2012 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“). Ústavný súd zo sťažnosti a z priložených príloh zistil tieto skutočnosti: Sťažovateľ je výlučným vlastníkom pozemkov, na ktorých sú postavané diaľničné privádzače v správe Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s. (ďalej len „diaľničná spoločnosť“), ktorá je akciovou spoločnosťou so 100 % štátnou účasťou. Sťažovateľ uvádza, že listom z 22. apríla 2010 požiadal diaľničnú spoločnosť o majetkové vypořádanie dotknutých pozemkov v zmysle § 6 ods. 2 zákona č. 639/2004 Z. z. o Národnej diaľničnej spoločnosti a o zmene a doplnení zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 639/2004 Z. z.“). Ústavný súd na s. 14 uviedol, že : „...Ústavný súd pokladá za potrebné najmä zdôrazniť to, že vo vzťahu k zákonu č. 639/2004 Z. z. a právnym následkom zriadenia vecných bremien podľa § 6 tohto zákona už uviedol, že ide o právne predpisy, ktoré z hľadiska svojho predmetu (obsahu) patria do sféry verejného práva a neriešia primárne úpravu občianskoprávných vzťahov súvisiacich so zriadením vecných bremien (uznesenia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 126/2010 z 18. marca 2010 alebo sp. zn. I. ÚS 211/2010 z 3. júna 2010)“. 25. S poukazom na vyššie citované rozhodnutie ústavného súdu z 12. decembra 2013 sp. zn. IV. ÚS 736/2013 a ustálenej rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu, je dovolací súd toho názoru, že návrh žalobcu na prerušenie konania z dôvodu predloženia veci ústavnému súdu bolo potrebné zamietnuť. 26. Pokiaľ ide o druhú právnu otázku, či má žalobca naliehavý právny záujem na určovacej žalobe, pokiaľ sa domáha určenia, že pozemok v jeho vlastníctve nie je zaťažený ZVB podľa § 6 (1) zákona o NDS, pričom argumentuje rozporom predmetného (a súdom aplikovaného) ustanovenia s čl. 20 (4) ústavy“, dovolací súd konštatuje, že v danom prípade nejde o určenie právnej skutočnosti vyplývajúcej z osobitného predpisu v zmysle § 137, písm. d) CSP, pretože zákon č. 639/2004 Z.z. neumožňuje všeobecnému súdu určiť, že nehnuteľnosť nie je zaťažená vecným bremenom. 27. Naliehavý právny záujem žalobcu na určení neexistencie zákonného záložného práva vzniknutého podľa § 6 ods.1 zákona č. 639/2004 Z.z. o Národnej diaľničnej spoločnosti a o zmene a doplnení zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov podľa názoru dovolacieho súdu v zmysle § 137, písm. c) CSP, v ust § 137 CSP nie je daný, pretože zákonné vecné bremeno má v danom prípade súvislosť s verejným záujmom, ktorý vyplýva zo skutočnosti, že diaľnica je všeobecne prospešnou stavbou pre celú verejnosť. Otázka právneho základu, vznik vecného bremena a rozsah obmedzenia vlastníckeho spĺňajú požiadavky čl.20 ods.4 Ústavy SR, a to: „ nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona“.

13.3. Rozdiel v tu prejednávanvej veci oproti rozhodnutiu NS SR sp. zn. 8Cdo/23/2023 je v tom, že v tu prejednávanvej veci išlo o posudzovanie pozemkov (resp. stavieb na nich) žalobcu, ktoré ako vyplynulo z vykonaného dokazovania boli posúdené ako účelové komunikácie, teda nešlo o miestne komunikácie v zmysle § 4b ods. 1 zákona č. 135/1991 Zb., keďže nebolo preukázané, v zmysle § 2 ods. 1 a § 14 zákona č. 138/1991 Zb. ktorý majetok a v akom rozsahu prešiel do vlastníctva obce - žalovaného. Preto nie je možné prípadne vychádzať zo záveru v uvedenom rozhodnutí NS SR sp. zn. 8Cdo/28/2023, ktorý je konštatovaný v bode 27. predmetného rozhodnutia, nakoľko v tam prejednávanom prípade nebolo sporné, že išlo o diaľnice.

13.4. Všeobecne k žalobe podľa § 137 písm. c) a d) CSP - Predchádzajúca právna úprava zakotvená v Občianskom súdnom poriadku neobsahovala všeobecné ustanovenie, ktoré by expressis verbis upravovalo prípustnosť žalobného návrhu na určenie právnej skutočnosti. Právna teória v tejto otázke nebola jednotná. Prevažovali názory, že žaloba na určenie právnej skutočnosti je prípustná iba za predpokladu, že jej prípustnosť vyplýva in concreto z právneho predpisu (najmä z hmotného práva). V praxi sa však žaloby na určenie právnej skutočnosti (zvyčajne) pripúšťali vo všeobecnej rovine, ak žalobca preukázal na určení právnej skutočnosti naliehavý právny záujem. Tolerovanú prax pred 01. júlom 2016 (pred účinnosťou Civilného sporového poriadku) môžeme demonštrovať na tomto príklade: Zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na kupujúceho bol vykonaný na základe neplatnej zmluvy. Predávajúci mohol žalovať kupujúceho, že je vlastníkom nehnuteľnosti (žaloba na určenie práva). Prax však pripúšťala aj žalobu, že kúpna zmluva je neplatná (žaloba na určenie právnej skutočnosti).

13.5. Zmluvy a iné právne úkony, ich existencia, platnosť či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami (§ 2 ods. 1 OZ). Určenie existencie právnej skutočnosti (napr., že právny úkon je neplatný) odporuje vo svojej podstate zásade, že súd má určiť aktuálny právny stav. Pri určení právnej skutočnosti hovorí

rozsudok o tom, čo bolo v minulosti, nie však nevyhnutne o tom, čo je v prítomnosti. Preto napr. výrok rozsudku, že kúpna zmluva je neplatná, nemá výpovednú hodnotu, či je v čase jeho vyhlásenia vlastníkom veci žalobca alebo niekto iný.

13.6. Z opísaných dôvodov pripúšťa nová právna úprava Civilného sporového poriadku žalobu na určenie právnej skutočnosti iba za predpokladu, že tak vyplýva z právneho predpisu (najmä z hmotného práva). Na už uvedenom prípade môžeme demonštrovať právny stav *de lege lata*. Ak bol zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na kupujúceho vykonaný na základe neplatnej zmluvy, predávajúci môže žalovať kupujúceho, že je vlastníkom nehnuteľnosti (žaloba na určenie práva). Predávajúci nemá k dispozícii žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy (takáto žaloba z osobitného právneho predpisu nevyplýva).

13.7. Žalobný návrh znejúci na určenie právnej skutočnosti, ktorý z osobitného predpisu nevyplýva, je potrebné považovať za vadný. Ak vady žaloby nie sú odstránené, súd žalobu odmietne (§ 129), ibaže pre tento nedostatok možno v konaní pokračovať. Súd napriek nesprávnej formulácii petitu môže v konaní pokračovať, ak je z obsahu žaloby zrejmé, čoho sa týka a čo sleduje. Súd je totiž viazaný obsahom žalobného petitu, nie jeho formuláciou. Napr. v okolnostiach konkrétneho prípadu je možný taký postup súdu, že súd na základe žalobného návrhu na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy rozhodne, že žalobca je vlastníkom veci, ak je zo žaloby dostatočne zrejmé, že žalobca sleduje, aby bol zapísaný ako vlastník vo verejnom registri.

13.8. Dovolací súd má za to, že súdy správne posúdili, že išlo v danom prípade o žalobu žalobcu podľa § 137 písm. c) CSP, pri ktorej bolo potrebné preukázať naliehavý právny záujem, ktorý oba súdy dostatočne zdôvodnili. V žiadnom prípade nešlo o žalobu podľa § 137 písm. d) CSP.

13.9. V právnej teórii je teda za právnu skutočnosť považovaná každá okolnosť (iná ako zákon), s ktorou právo spája vznik, zmenu a zánik právnych vzťahov. Medzi právnymi skutočnosťami a právami je vzťah príčiny a následku, keď právne skutočnosti sú príčinou vzniku práv a práva sú následkom existencie právnych skutočností. Právne skutočnosti sa delia na: a) právne konanie - táto kategória zahŕňa ľudské konanie, ktoré je v súlade s právom a ktoré má za následok vznik, zmenu alebo zánik právnych vzťahov. Ide o právne úkony a konštitutívne rozhodnutia súdov alebo iných orgánov, b) protiprávne konanie - táto kategória zahŕňa ľudské konanie, ktoré je v rozpore s právom a ktoré má za následok vznik, zmenu alebo zánik právnych vzťahov, c) právne udalosti - tu sa jedná o všetky skutočnosti, ktoré sú nezávislé od ľudskej vôle a s ktorými právo spája vznik, zmenu alebo zánik právnych vzťahov, d) protiprávne stavy - tu sa jedná o protiprávny výsledok, ktorý nastal nezávisle od ľudského konania, e) domnienky a fikcie. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že podanou žalobou sa žalobca nedomáha určenia ani jednej z vyššie uvedených druhov právnych skutočností. Naopak v prejednávanej veci sa žalobca domáhal určenia, že konkrétne právo v danom prípade vecné bremeno evidované na liste vlastníctva nevzniklo a jedná sa teda o žalobu na určenie, že tu právo nie je a teda o negatívnu určovaciu žalobu na určenie práva, v tomto prípade vecného bremena v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z. Napríklad v rozhodnutí sp. zn. 9Cdo/321/2020, dovolací súd zdôrazňuje, že žalovať na určenie samotnej právnej skutočnosti (napr. splnenia podmienok pre vznik práva) je možné len vtedy, ak to zákon výslovne pripúšťa. Samotný vznik alebo nevznik vecného bremena je však právnym následkom, teda existenciou práva, nie iba právnou skutočnosťou.

14. Za ďalšie namietať podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nesprávnosti v súvislosti s odôvodnením zrušujúceho predchádzajúceho uznesenia 11Co/156/2019, keď mal za to, že proti takémuto uzneseniu nie je možné podať dovolanie. K uvedenej námietke sa dovolací súd už vyjadril v bode 9.6., túto nie je možné riešiť cez nesprávne právne posúdenie veci, nakoľko na týchto dôvodoch nebolo založené právne posúdenie veci.

14.1. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že podané dovolanie nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

14.2. Žalobca bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP), preto mu dovolací súd proti žalovanému priznal v súlade s § 262 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov dovolacieho konania s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP). V dôvodoch, ktoré žalovaný uvádza dovolací súd nevezhladol dôvody na aplikáciu ust. § 257 CSP.

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.